

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

«Балдәурен» шағын орталығы

Топ: Ересек

Балалардың жасы: 4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі :02.10 – 06.10.2023ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	<i>Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.</i>				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	<i>«Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу. Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру</i>				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	<i>«Кім тез жинайды» Ойын шарты: Тәрбиеші балаларға ойын шартын түсіндіреді. Себеттің сыртында алма мен қиярдың суреті жапсырылады. Алманың суреті бар себетке жемістер, ал қиярдың суреті бар себетке көкөністер салынады.</i>	<i>«Бізге күз не әкелді?» Ойын шарты: суреттерін көрсетіп, олардың бір-бірінен ажыратып айту тапсырылады. Білімдерін анықтау барысында олар туралы балалардың білетін тақпақтарын айтқызуға болады.</i>	<i>«Жануарларға қамқор боламыз» Ойын шарты: Балаларға үй жануарларының суреттері таратылып беріледі. Әр бала сурет бойынша үй жануары туралы білетінін немесе өз ойын білдіреді.</i>	<i>«Құстар біздің досымыз» Ойын шарты: суреттер бойынша құстарды екі топқа топтастыру. Балалар сұрақтарға жауап береді, бір-бірінің жауаптарын толықтырады.</i>	<i>«Нан дастарханға қалай келеді?» Ойын шарты: Жүргізушінің белгісінен кейін бос тор көздерді жарыса отырып, қажетті суреттермен толықтыру.</i>
	Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				
Таңертенгі жаттығу	<i>Таңғы жаттығу кешені, жаттығу кешені қосымша тіркелген</i> Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау				
Таңғыас	<i>Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қасық, шапышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.</i>				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	<i>Біз гүлдерше өсеміз, Жапырағы жайқалған. Сабақтары салалы, Желмен бірге жайқалған.</i>	<i>Бойыңды сергек тік ұста Емін – еркін тыныста Деміңді ішке тез алда, Сол қолыңды соз алға. Оң қол да бос тұрмасын, Шеңбер жасап зырласын</i>	<i>Топ-топ басайық, Жалаудан күн жасайық. Жаса, жаса алтын күн Жаса, жаса жарқын күн</i>	<i>Бір, екі, үш, Қане, қанат қағамыз. Бір, екі, үш, Қарлығаш боп ұшамыз. Бір, екі, үш, Жинап алдық күш.</i>	<i>Жел улейді у-у Құйын келіп билейді зу-зу Қатты, қатты жел соқты ғу-ғу Жапырақтар қол соқты ду-ду</i>

Білімберуу ұйымының естесі бойынша ұйымд астырылған іс-әрекет	Қызығушылықты ояту. Аудио дыбыс. Құрметті балалар мен Бағбан атамның. Менің күзгі бағым келіп көмек берулеріңді өтінемін. Балалар барамыз ба Бағбан атамның күзгі бағына. Онда жақсылып шынығып алайық. Денешынықтыру. Жалпы даму жаттығулары: 1) колдары белде, басын алға, артқа, оңға, солға бұру: 2) Екі қолдарын айналдыру 4-рет алға қолды түзу ұстау, 4-рет артқа 3) Оң қол жоғарда, сол қол төменде 1,2 дегенде қолдарын артқа-алға сермеу, 3-4 дегенде ауыстыру. 4) Қолдарын кеуденің алдында ұстау: 1,2 дегенде артқа сермеу, 3,4 дегенде жанға оңға сермеу, келесі 3,4 дегенде солға қарай сермеу. 5) Әр қадам сайын алға еңкейіп жүру. 6) Тізені жартылай бүгіп жүру: 7) Оң аяқпен секіріп жүру 8) Сол аяқпен секіріп жүру 9) 2-кі аяқпен секіріп жүру Негізгі қимыл қозғалыс жаттығуы . 1. Допты қағып алу 2. гимнастикалық орындық үстімен жүру. Тамаша біз шынығып, күш жинап алдық. Көркем әдебиет Шымыр, сергек денеміз, Спорт сүйер өренбіз! Біз биіктен самғаймыз, Қарсыластан қалмаймыз. Кеттік саяхатқа Қоршаған орта "Ғажайып күз бағына" Саяхат. (топ тбөлмесінің екінші жазына үш түрлі алмалар дайындап қою)	Қоршаған орта Қызығушылықтарын ояту. Балалар, бір дыбыс естілетін сияқты, тыңдайықшы. -Топқа ертегілер әлемінен Сиқыршы қонаққа келеді. Сиқыршы: Сәлеметсіңдер ме балалар, сендер ғажайыптарға сенесіңдер ме? Сендер ертегілер әлемінің ғажайып бақшасына барғыларың келе ме? Сиқырлы таяқшаны айналдырып: балаларды ертегілер әлемінің ғажайып бақшасына әкеледі. Сиқырлы сандық көрсетеді. Сиқырлы андық ішінен сиқырлы бақшаның көкөністерін көрсетеді. Ендеше бүгін біз «Көкөністер айтысы» ертегісімен танысамыз. Көркем әдебиет. (Балаларға ертегіні саусақ театры арқылы мазмұнын мәнерлеп айтып беру). Ой қозғау. Сұрақ қою. -Балалар, ертегі не жайлы екен? -Ертегідегі көкөністер не үшін дауласты? -Ертегіде қандай көкөністер бар? Сахналау. Балалар бетперделерді киіп ертегіні сахналау. Балаларды мадақтау. Балабақшаға оралу. Сиқыршы: Қане, балалар көзімізді жұмайық. Қолындағы сиқырлы таяқшаны айналдырып: бір, екі, үш бізді топқа жеткізеді. балалар, топқа келген соң	Менің сүйікті бұрышым Жұмбақтар сыры. Көркем әдебиет Дид ойын: «Ұйқасын тап» Іші толған шәрбат Дәмі қандай әйбат Үзесің бірден жүзін Оның аты-... (жүзім) Дөп-дөңгелек сары Ішінде бар дәні Қызығасың көріп Оның аты-... (өрік) Бір сабақта көп түйме Жей алмайсың көк күйде Санап қара қанша Оның аты-... (шиие) Бұтақта ілініп тұрамын, Піскенде себетке құладым. (Жеміс) Дид ойын: «Бақшада ма бақтама» -Бақшада нелер өседі, бақта нелер өседі? Бізге қандай пайдасы бар? Дәрумендер береді. 3.Тосын сәт. Айгүл қуыршақ келеді. Амандасу. Балалардан көмек сұрайды. Дәрігердің жазған қағазын жоғалттып алдым, онда пайдалы дәрумендер туралы жазған еді, енді сендерден көмек сұрап келдім. Маған пайдалы дәрумендер неде бар екенің айтып беріңдерші? Қоршаған орта Сұрақтар ілмегі. Сонымен дәрумендерді қайдан аламыз? -Жемістер мен көкөністерден аламыз. - Айгүлге көмектесу үшін не істейміз? -Жоғалтып алған дәрумендерінің суретін салып	Шаттық шеңбері. Көркем әдебиет Н. Жанаев. Табиғат – анамыз. Табиғат ол – анамыз, Табиғатқа баламыз. Құшағында ойнаймыз, Шаттық әнге саламыз. Қызығушылықты ояту Саяхатты хабарлау. Қай ертегілер еліне саяхатқа баратынымызды мынау сыйқырлы қорапша арқылы білеміз. - мына қорап ашылмай жатыр! -Қораптың үстінде хатты оқу. «Осы жұмбақты шешсеңдер ғана қорап ашылады», -деген. Миза шабуыл Жұмбақ жасыру. Әрі қызыл, әрі тәтті, Татқан жанды таңырқатты. Дұрыс айтасыңдар, бүгінгі ертегіміздің аты- «Алма» ертегісі. ІІІ. Ой қозғау. Сөйлемді дамыту. Дид ойын: «Кім тапқыр» Шарты: Ертегіде қандай кейіпкерлер барын табу. Мұрны бейне түйме, Үсті толған ине (Кірпі) Түрі көмірге ұқсайды, Қалбалақтап ұшады (Қарға) Қыста ұйықтайды, Жазда қыдырады. (Аю) Қалқиып ұзын құлағы, Елеңдеп қорқып тұрады (Қоян) Өлең жолдарын айтып тұрып ертегі еліне бару. Қоршаған орта Ал, балалар, қараңыз,	Қызығушылықты ояту. Телефон шырылдау. Аудиомен дыбыс. Сәлеметсіңдер ме балалар. Мен бағбан атамның. Күз мезгілі аяқталуға жақын қалды. Мен барлық жемістерімді жинап алдым, бірақ мына алма ағашым өте биік болып өскендіктен жоғарыда қалған алмаларымды жинай алмай тұрмын. Ой дамыту. Педагог : Ал балалар не істейміз бағбан атаға көмектесеміз бе? (экраннан алма ағашының суреті шығады) Аудио дауыс. Бұл алма ағашы жай ағаш емес сиқырлы ағаш, егер осындағы алуан түрлі алманы алам десеңдер менің тапсырмамады орындайсыңдар. Мен сиқыршымын. Әйпесе алма ағашын өте жоғары өсіп кете береді. Педагог Ой балалар ендеше тапсырмаларды орындап, бағбан атаға тезірек алмаларын жинап берейік Балалар: Я біз тапсырмаларды орындауға келісеміз. Ресурс арқылы топқа бөлу 1-топ қызыл алма 2-топ сары алма 3- топ жасыл алма (Тапсырмалар арқылы әр топ жасау беріп ағаштағы алманы себетке жинаймыз) 1-ші кезең. Қызыл алмаларды жинаймыз. Әр топ бір алмадан жинайды.
--	--	--	---	--	--

	- Міне "Ғажайып күз бағына" келдік. Мына алма ағашына қараңдаршы, өте көңілсіз сияқты. Неге көңілсіз тұрғанын сұрайық. -Алма ағашы сен неге көңілсізсің? Алма ағашы: -Сәлеметсіңдер ме балалар! Менің ғажайып бағыма қош келдіңдер! Менің көңілсіз тұрған себебім, менің алмаларымның барлығы да пісті. Бірақ, оны теріп алатын ешкім жоқ. Барлығы:-Алма ағашы сен көңіліңді түсірме, қазір біз саған көмектесеміз. Дид ойын: «Алма жинау» Алма ағашы: -Рахмет сендерге балалар! Мен жеңілдеп, көңіл-күйім көтеріліп қалды. Мен сендерге тапсырмалар беремін. Егер тапсырмамды жақсы орындасаңдар сендерге өзімнің сыйымды беремін. Тапсырма: Еңбек туралы қандай тақпақтар білесіңдер. (алдын ала дайындалған жұмыс) Сөйлеуді дамыту. «Еңбек» Қырға шықсаң өрлеп, Мұның аты - Еңбек. Кесте тіксең зерлеп, Мұның аты - Еңбек. Гүл отырғызсаң терлеп, Мұның аты - Еңбек. Қиындықтың бәрін, Еңбек қана жеңбек. Саяхаттан қайту. Сұрақ –жауап. Балаларды мадақтау. Шығармашылық бұрыш. Біз күзгі бақта қандай жемістер көрдік. Сол жемісті өзіміз топ бұрышымызға жасап қоямыз ба? Математика Алманың пішіні қандай? Қандай түсті алмалар бар?	Сиқыршыға рахмет айтып, қоштасады. Сөйлеуді дамыту. Тосын сәт. Екі бала топқа көкеніс пен жеміс тиелген арбаны сүйреп әкеледі. -Балалар не сүйреп әкелді - Көкеністердің атын атап, көрсетіңдерші. -Енді жемістерді атаңдар. - Көкеністер қайда өседі -Жемістер қайда өседі Дид ойын: «Егін жинау» Жемістерді бір бөлек себетке,көкеністердің бөлек себетке жинау керек. III.Ой қозғау. Қысқа көкөністерден не жасаймыз, жемістерден не жасаймыз? Бүгін қысқа көкөністер тұздап дайындаймыз. Топқа бөлу. Қиылған суреттер арқылы топқа бөлу. Жұмыстың орындалу техникасын көрсету. Жұмыс істеу ережесін есімізге түсірейік. Тазалық, ұқыптылық туралы айту. Барлық топ банкіні қиып алу. 1-Топ Қызыл қызанақты қиып банкіге жапсыру 2-Топ: Қияр мүсіндеу 3-топ: Банкінің ішіне салынған бұрышты бояу. 4-топ: Күзгі бақшаны құрастыру. Қызығушылықты ояту АКТ технологиясы. (теледидардан көрсету) Күз ханшайымы күз мезгілінде терген жемістерін алып келеді. Әңгімелеу.	берейік. Сергіту сәті. Денешынықтыру.(Айгүлмен бірге сергіту жасайық) Алма баққа барайық, (орында тұрып ,жүру) Алма теріп алайық, (алма теру қимылын жасайды) Қол жетпесе алмаға (оң қолды көтеріп секіру) Секіріп қол созайық (Екі қолды көтеріп секіру) 5.Жұмыс жасаудың әдіс – тәсілін түсіндіру, көрсету Өз беттеріңше жұмыс жасау. Қадағалау, көмектесу 4. Топқа бөлу(жемістер) Қане тіке тұрайық Бау – бақшаға барайық Жеміс теріп алайық Қалтамызға салайық 1- топ. Алма Трафаретпен жұмыс. Алманы бояу. 2- топ. Құлпынай Қағаздан жыртыу әдісімен жапсыру. 3- топ. Алмұрт. Ермексаздан мүсіндеу. 4- топ. Шибағын құрастыру. Сұрақ – жауап. Қандай жеміс салдың? Жемістердің түсін, пішіні қандай? Балалардың жұмысын бағалау. Салынған суретті себетке салып Айгүлге беру. Қоштасу. Көркем әдебиет Өрік, шие, бәрі бар, Қауын, қарбыз көбейді. Жегің келсе бәрін ал, Неге аласың демейді. Жемісі мол теретін, Күз дос екен бізбенен. Бәрін тауып беретін, Жомарт екен күз деген.	Таңғажайып бар аңыз. Ертегілер еліне, Қыдырып бірге барамыз. Ну орманға енеміз, Әсем гүлдер тереміз. Көңілді боп әрқашан. Тату болып келеміз. Бөлме шетіндегі орман алаңы. Ой дамыту. Ертегі желісін айтып түсіндіру. Кейіпкерлерін рет-ретімен көрсету. Сұрақ-жауап. - Жылдың қай мезгілі еді? - Жабайы алма қайда қалды? - Алманы кім көрді? - Қоян Қарғаға не деді? - Қарға не істеді? - Кірпі нені алып кетті? - Үшеуі қайда барды? - Аю не депжауапберді? Психологиялық сәт. Тыныштық сәті: Ұнтаспадан сайраған құстардың, жел тербеп сыбдырлаған ағаш жапырақтарының, сылдырап аққан судың, сусылдаған құмның, үілдеген желдің даусы естіледі. Саяхаттан қайту. Менің сүйікті бұрышым Жапсыру. Дид ойын: «Ретімен қой» Шарты: А3 форматта жасалған орман алаңына Ертегі кейіпкерін жапсыру. Тіл ұстарту жаттығуы: Ер-ер-ер Жемістерді тер Сұрағанын бер. Ән-ән-ән Қамба толы дән Әжем айтқан ән. Ой қозғау. Көркем әдебиет Балаларға жұмбақ жасыру.	1-ші топқа тапсырма. Күз мезгілін сипаттаңдар. Сұрақ жауап. -Күз мезгілінде табиғатта қандай өзгерістер болады? -Күзде жапырақтардың түсі қандай болады? -Құстар қай жаққа ұшып кетеді? Жарайсыңдар 2-топқа тапсырма. Күз мезгіліне байланысты Математикалық есеп Педагог балалардың ойлау қабілеттері мен танымдық мүмкіндіктерін дамыту мақсатында берілген сурет бойынша санау, салыстыру ұғымдарын бекіту. 3-топқа тапсырма Дид ойын: «Жол картасын бейнеле» Шарты. Кеңістік ұғымын бекіту. 2-Кезең . Сары алмаларды жинау. Әр топ бір алмадан жинайды. Қоршаған орта құстар әлемі Қызығушылықты ояту. Экранмен жұмыс. Жұмбақтың шешеуін экраннан көрсету. Балаларды екі топқа бөлу. 1-топқа тапсырма Өзі сақ, өзі ұсақ, Шықылықтап тұрмайды. Құйрығы ұзын, өзі ала, Бұл қандай құс? (Сауысқан) Ауылда, қалада мекені, Жолаушы жүрсек шығарып салады. Алдыңнан шығады Жаныңды еркелетеді. (Қарлығаш)
--	---	---	--	---	--

	Алма қайда өседі? Жоғарыда ма төменде ма? Алма ағашының жапырақтарының түсі қандай? Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Жасыл алма мүсіндеу. 2-топ: Қызыл алманы бояу 3-топ: Сары алманы жапсыру. 4-топ: А3 форматта күзгі бақ құрастыру. Жасаған алмаларды күзгі баққа орналастыру.	Жемістер денсаулыққа пайдалы. Өйткені оның құраманыда дәрумендер көп. Жемістерді жеген кезде қолды жуып жеу керек. Мен сендерге жемістер туралы өлең әкелдім. «Жемістер жыры» Нарттай қызыл алмам бар, Мәз болады алғандар. Жазда әдемі киінем, Тілді балдай үйірем. Көктемде ерте гүлдеймін, Кешігуді білмеймін. Піспей тұрған кезімде, «Менен аулақ жүр», - деймін Ұылжыған өрікпін, Бау-бақшаға көрікпін. Қара деген атым бар, Менен де дәм татыңдар. Дәрі орнына жүруге, Кейде менің хақым бар. Балаларға қайталатып айтқызу. Мағынасын түсіндіру.		1. Күзде қолға доп боп оралады. (алма). 2. Түбі толған құмалақ. (картон). 3. Ұзын мұртты сарылар,қойнында наны бар. (бидай). 4. Дөптар жатыр желісі бар, қабат-қабат терісі бар (орамжапырақ). 5. Ішіне түйме толтырып, бүйірі шықты томпыып .(қарбыз). 6. Қызыл, сары кемелер, су бетінде қалқиды. (жапырақ). «Даналық ағашы » ойыны. Сұрақтарға жауап беру арқылы алмаларды себетке жинау.Біздің бақшамызда балалар жиналмаған алма қалып кетіпті. Олай болса мына алмаларды себетке жинап алайық.	Орманда жоғары, Ағашқа қонады. Тұмсығын балға қып Тоқ-тоқ соғады. (тоқылдақ) Дид ойын «Сөйлемді аяқта» Ойынның шарты:мен сөйлемдер айтам ,сендер аяқтайсыңдар мұхият тыңдаңдар: Қарға----- қарқылдайды Сауысқан----- шақылдайды Тоқылдақ -----тоқылдайды Бұлбұл – сайрайды Қаз – қаңқылдайды. Торғай – шиқылдайды. Көкек – көкектейді. Сергіту сәті Қарлығаш боп ұшайық, Торғай болып қонайық, Сауысқан боп секіріп, Бүркіт болып самғайық. Қане қанат жазайық Ұшып-ұшып алайық, Орнымызға қонайық
Серуенге дайындық	Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Күзгі жапырақтарды бақылау.	Жәндіктерді бақылау.	Ауа- райының салқындауын бақылау	«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	Аула сытырушының еңбегін бақылау.
Серуеннен оралу	Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				
Түскі ас	Ұқыпты тамақтану дағдыларын, ас құралдарын қолдану дағдыларын жетілдіру. Тамақтану алдында мұқият жуынуды, тамақтану әдебін сақтап, асты аз-аздан алып, шұсыл жевуді үйрету. Тамақтан соң ауыздарын шаюды қадағалау				
Күндізгі ұйқы					
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықты	Майтабанның алдын алу. Тырысамыз, тырысамыз Денсаулықты нығайтамыз Аяқ, қол мықты болып Май табаннан арыламыз.	Арқанын қалпын сақтауға арналған жаттығулар. Ояту Оянайық балалар Маған тезірек қарандар	Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Тыныс алу жаттығулары Ұзын құлақ сұр қоян Ести қалып сыбырды	Майтабанның алдын алу. Ояту Көзімізді ашайық Бойымызды жазайық Терезеге қарап	Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Мысықтар Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз

ру шаралары	Арнай жолдармен жүру, дымқыл жолмен жүру.	Шапалақ ұрайық Орнымыздан тұрайық.	Өсіп тұрған сәбізді Жұлып алып иіскеді.	Күн жылуын алайық.	Жан-жағымызға қарап Достарымызға күлеміз.
Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан					
Бесін ас	Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сұрту, ұқыпты тамақтану дағдыларын, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.				
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар, үстелүсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Проблемалық сұрақ: Пайдалы және салауатты тағам деген не? Педагог балалармен пайдалы және пайдалы емес тағам туралы әңгіме өткізеді. Музыка тыңдау: Дауыс жаттығулары: «Жоғарыға шығамыз, төмен қарай түсеміз». Әуенді біртіндеп көтеріп, жоғары дыбысқа жеткенде дауысты қаттырақ шығарып, айқайламай, демді үнемдеп шығарып, біртіндеп төмен қарай түсеміз. Ән айту: «Жемістердің пайдасы» (муз. Ә.Қонысбеков, сөзі Ұ.Қонысбекова).	Дид ойын: «Өз үйіңді тап» Шарты: Жерде геометриялық фигуралар жатады. Олар үйшіктер, балалардың қолдарында геометриялық карточкалар болады. Музыка ойнап тұрады, балалар айналып жүреді. Музыка тоқтағанда әр кім өз үйшігіне барады. Білмеген бала ойынан шығады.	Дид ойын: «Бұл қай кезде болады?» Мақсаты: Балалар жыл мезгілдерін жылдам табады, атайды және сипаттайды. Шарты: Балалар жыл мезгілдерінің суреттерін жапсырып, ерекшеліктерін айтады. Күтілетін нәтиже: Балалар жыл мезгілдеріне тән суреттерді тауып әңгімелеп береді.	Миға шабул Жұмбақ жасыру. Сыртындағы азығы, Ортасында бар қазығы. (Алма) т.б алмұрт, өрік, жүзім) Ой дамыту Натюрморт туралы түсінік беру. - Натюрморт дегеніміз не? - Біз қазір ненің натюрмортын көріп тұрмыз? - Осы жемістер бізге не береді? Түсі, пішіні, қайда өсетіні т.б. Сұрақ – жауап. Сөздік жұмыс. Натюрморт, бақ, дән, дәрумен. 2. Жұмысқа қатысты материалдарды атау, көрсету. Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілін түсіндіру. Қиынды суреттерді құрастыруға үйрету.	Балалар бізге бүгін қонаққа ертегі кейіпкер келді. - Ол қандай ертегіден деп ойлайсындар. - Бауырсақ (ойыншық) келіп балалардан өзі туралы сұрайды. Бауырсақ: - Мен қандай ертегіден келдім? - Ертегіде менімен не болды? - Балалар сендер дұрыс айтасыңдар тамаша. - Балалар бауырсақты түлкі неге жеп қойды? - Мақтану жақсы ма, жаман ба? - Бауырсақтың шал мен кемпірден кетіп қалғаны жақсы болды ма? Неге? - Бауырсақтың аңдардан кетіп қалғаны несімен жақсы?
Балалармен жеке жұмыс	«Қуыр-қуыр, қуырмаш» саусақ ойыны: Мақсаты: Балалардың саусақ қимылы жетіледі, үлкендерден кейін қайталап айта алады.	Тақпақ жаттау. «Кішкентай бала» Мен кішкентай баламын Кітап оқи аламын. Дәптер, қалам, сызғышты Сөмкеме өзім саламын.	Сюжетті – рөлді ойын. «Қонақ күтеміз» Ойын барысы. Балалар екі топқа бөлінеді. 1 топ «қонақтар», 2 топ «үй иелері»	Шығармашылық саласы Балаларға ермексаз тарату, өз еркінмен мүсіндеу.	Құрлымдалған ойын: «Ұяшыққа орналастыр» Мақсаты: екі түрлі пішінді заттың әрқайсысын өз ұяшығына орналастыра алады.
Серуенге дайындық	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза				

	<i>ұстау және жинау</i>				
Серуен	<i>Күзгі жапырақтарды бақылау.</i>	<i>Жәндіктерді бақылау.</i>	<i>Ауа-райының салқындауын бақылау</i>	<i>«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»</i>	<i>Аула сыпырушының еңбегін бақылау.</i>
	<i>Таңғы серуенді бекіту.</i>				
Балалардың үйге қайтуы	<i>Ата-аналарға балаларын себепсіз балабақшадан қалдырмауларын ескерту. Ата-аналармен баланың ынтасы, қызығушылықтары туралы әңгімелесеу</i>	<i>Ана – аналармен әңгімелесу. Балаланы балабақшаға уақытында әкеулерін ескерту. Ана – аналармен әңгімелесу. Баланың бүгінгі жетістігі туралы әңгімелеу.</i>	<i>Ойын бұрышына жинақылық жасау. Дидактикалық ойын: «Неге керек?» Ата – анамен әңгіме. Баланы үйге шығарып салу.</i>	<i>Топ бөлмесіне жинақылық жасау. Дидактикалық ойын: «Орнын тауып бер» Мен үйге барамын.</i>	<i>Ата – анамен әңгіме. Баланы үйге шығарып салу. Демалыс күндері жайлы әңгімелеу. Тазалық туралы ескерту. Сау болыңыз.</i>

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

«Балдәурен» шағын орталығы

Топ: Ересек топ.

Балалардың жасы: 4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 09.10 – 13.10.2023ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	<i>Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.</i>				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	<i>«Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу. Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру</i>				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер	Картотека №10 «Жол әліппесі» Мақсаты: балаларды алдын-ала көшеде жүру ережесімен жүргізушілерге арналған жол және белгілермен таныстыру	Картотека №11 «Әдептілік» Мақсаты: Балаларды «жақсы» «жаман» сөздерінің мағынасы мен оларды орынды қолдануға үйрету.	Картотека №7 «Мамандықтың бәрі жақсы» Мақсаты: Балаларды әр түрлі мамандықпен таныстыру, еңбекті құрметтеуге дағдыландыру, өз еліне пайдалы бола білуге тәрбиелеу	Картотека №14 «Кімге не керек» Ойынның мақсаты: Түрлі мамандықтың еңбек құралдарын танып айта білуге үйрету	Картотека № 18 «Өз мекеніне орналастыр» Мақсаты: Үй жануарларын дала жануарларыннан ажырата білуге үйрету.
Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан					
Таңертенгі жаттығу	<i>Қазан айының I- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген</i> Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау				
Таңғы ас	<i>Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.</i>				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	<i>Отбасында гүліміз, Көңілді өтер күніміз. «Қайырлы таң!» деп айтамыз, Бір болып кеште қайтамыз.</i>	<i>Кәне, кәне тұрайық, Үлкен шеңбер құрайық. Тұрсақ егер шеңберге, Алақанды ұрайық</i>	<i>Ерте тұрып күнде мен Тереземді ашамын. Сәлем деймін күнге мен Шаттық әнге саламын.</i>	<i>Кел, балалар, күлейік, Күлкіменен түлейік! Қабак түйген не керек, Көңілді боп жүрейік!</i>	<i>Кел, балалар, күлейік! Күлкіменен түлейік! Күлкі көңіл ашады, Күліп өмір сүрейік!</i>

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет.	Қызығушылықты ояту. Сөйлемді дамыту. «Сурет көрмесі» әдісі Дид : «Таныс тағамды таңда» Шарты: Суреттер бұрышынан өздеріңе таныс тағамдарды таңдайды. Ортақ сұрақ : Тағам адам үшін қаншалықты қажет деп ойлайсыңдар? Топқа бөлу. «Мозайка» әдісі Нұсқау: Әр топқа сурет беріледі, балалар мозайка құрастыру арқылы топтарға бөлінеді 1-топ: «жемістер» 2-топ: «көкөністер» 3-топ: «шырындар» 4-топ: «тағамдар» Зерттеуді жоспарлау: Ой қозғау: қоршаған орта. 1.Пайдалы және зиянды тағамдардың айырмашылығы қандай? 2.Біз қандай тағамдарды ішуіміз керек? Балалардың өз ойы, сыни ойлау. Тосын сәт: Балалар, бүгін бізге дәрігер апай келіпті, балабақшадағы топтарды аралап денсаулығын тексеріп жүр екен. Дәрігер: Сәлеметсіңдер ме, балалар! Дәрігер: балалар қазір күз мезгілі, тұмау жүріп жатқан кез, өздеріңді қалай сезінесіңдер? Дәрігер: Балалар сендердің топтарыңда ауырып қалған	Сәлеметсіңдер ме, балалар! (Сәлеметсіз бе!) Бір-біріңізге тағы қалай сәлемдесуге болатынын ойлаңыз ба? Балалар қасында тұрған адамға қолдарын беріп, амандасады. (Қайырлы таң, қайырлы күн, сәлем, қайырлы кеш т.б.) -Міне, бізде достық шеңбер құрылды. Енді бір-бірлеріңізге күлкі сыйлаңыздар! Өйткені, «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың» деп бекер айтпаған. Сәлемдескен кезде бір-біріне денсаулық тілейді. Ой дамыту. Денсаулық үшін тағы не қажет? - Спортпен шұғылданыңыз, сабырлы болыңыз, таза ауада көбірек уақыт өткізіңіз, витаминдер мен дұрыс тамақтаныңыз. - Дұрыс тамақтану – ағзаға пайдалы өнімдер. Азық-түлік слайдтары. Шарты: Дид «Қызыл, сары, жасыл» Мен сендерге тағам слайдтарын көрсетемін, ал сендер дұрыс түсті карточкаларды көтересіңдер. (Жасыл - жақсы, сары - жеуге болады, бірақ өте пайдалы емес, қызыл - тамақтан бас тартқан дұрыс). Әрбір өнімде сіз пайдалы және зиянды нәрсені таба	Таңғажайып сәт: (Микроб қонаққа келеді) Микроб: Сәлеметсіздер ме, менің әлсіз де, кішкентай балаларым. Мен микроб деген патшаларың боламын. Сендер мені күттіңдер ме? Мен жеміс-жидектерді жұмай жейтін балалардың қасында жүргенді ұнатамын. Тәрбиеші: Біз сізді шақырған жоқпыз. Біз, балалар, жемістерді жақсылап жуып, тазалап жейміз ғой? Балалар: Иә, апай! Микроб: Сіздер менімен қалай күресу керек екенін біледі екенсіздер. Менімен дос болмасаңыздар, мен сіздерді сиқырлап тастаймын. Балалар: Біз сіздің сиқырыңызға сиқырланбаймыз. Сізбен қалай күресу керек екенін білеміз. Жеміс-жидек пен көкөністерді жуып-тазалап көп жейміз. Біздің денсаулығымыз күшті. Дидактикалық ойын: «Дәрумендерді ажырат» Мақсаты: Жемістер мен көкөністерді ажырата білуге үйрету, дәрумендердің адам ағзасына қандай пайдасы бар екендігін айту. Түсінік беру. Шарты: Балалар берілген жемістер мен көкөністерді А және С топтарына бөліп	Суреттер әлемі. Шарты: Әр түрлі иллюстрациялар қарау. Суреттердің арасынан мен хат және карта кездестірдім. Хатта Білім профессоры бізді тәжірибе жасау үшін зертханасына шақырады, ал жолда бізге қажетті жемістерді табу керек, ол үшін бізге карта көмектеседі. Дид ойын: «Жемістерді жина» Жемістерді жинап, картадағы жеміс зертханасына кеттік. Қане зертханаға жету үшін көзімізді жұмып, 1,2,3 деп айтамыз. – Ал қазір біз оларды зертханамызда тексеріп көреміз. Тәрбиеші: -Біздің дастарханда жемістер бар, оларды атаңдар. (банан, алмұрт, алма, мандарин, жүзім, лимон). - Иә, олардың барлығы әртүрлі, бірақ бәрібір, кейбір белгілерге сәйкес, ұқсас жемістерді табуға болады. - Эксперимент жүргізуді бастау үшін жемістерге сауалнама жүргізу керек. - Бірдей пішіндегі жемістерді тауып, берілген жерге орналастырамыз..	Көңілді шеңбер Қайырлы таң күлімдеген жүздер! Қайырлы таң күн мен құстар! Барлығы мейірімді, сенімді болсын. Қайырлы таң кешке дейін созылсын! Балалар, бір-бірімізге күлейік, Ой қозғау. Тәрбиеші: «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың». Неліктен олар бұлай айтады деп ойлайсыз? (балалардың жауаптары) Бақытты және сау болу үшін не қажет? (балалардың жауаптары). дұрыс тамақтану қажет. Ол нені білдіреді? (балалардың жауаптары). (Бұл адамға пайдалы тағам). Дид ойын: «Жеміс қайда, көкөніс қайда екенін тап» Мен сендерге үстелге жемістер мен көкөністердің аралас карталарын жайып беремін, ал сендер карточкаларды жемістер мен көкөністер деп екі топқа бөлулерің керек. Тәрбиеші: Енді жемістерді зертханамызда зерттеп көрейік. Педагог үстелге
---	---	---	---	---	--

балалар жоқ па? Дәрігер: Сендердің көңіл күйлерің, денсаулықтарың да жақсы екен. Сендер таза ауада көп серуендеп, түнде жақсы ұйықтағандарың көрініп тұр. Деніміз сау болу үшін көкөністен жасалған тағамдар жеуіміз керек, жемістерден жасалған шырындар ішіуіміз керек, спортпен айналысуымыз керек, тазалық сақтау керек. Дәрігер: Сендер қандай сергіту жаттығуларын білесіңдер? Маған көрсетіңдерші? Сергіту сәті: Ал, балалар, тұрайық, Алақанды ұрайық. Оңға қарай иіліп, Солға қарай иіліп, Бір отырып, бір тұрып, Бойымызды жазайық. Дид ойын: «Ғажайып қалта». Ойынның шарты: қалта ішіндегі жемістерді аттарын, түсін айту керек. Көркем әдебиет. «Дұрыс тамақтана біл» кітаптағы керекті мәліметтерді көрсету, балалар өз ойын айту. Дид ойын: «Кім жылдам» ойыны Шарты: Пайдалы және зиянды тағамдарды ажыратып ыдысқа салады Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар» Көкөністер мен Жемістер «№ 1 тәжірибе»	аласыз. Дид ойын: «Түрлі-түсті себеттер» Балаларды екі командаға бөлу. Енді сіз аспаз екеніңізді елестетіңіз, кешкі ас дайындайсыз. Ол үшін дүкенге барып, себетті өнімдермен толтыру керек. Пайдалы тағамдарды жасыл себетке, ал зиянды өнімдерді қызылға салу керек. Дид ойын: «Ғажайып сөмке» Біз жемістерді үлкен табаққа саламыз: алма, алмұрт, апельсин, мандарин, лимон, банан, киви, жүзім. - Оларды бір сөзбен қалай атауға болады? (Жеміс.) Барлық жемістер әртүрлі. Олар қалай ерекшеленеді және оларды қалай жіктеуге болады? 1. Олардың пішіні бойынша (дөңгелек, сопақ) айырмашылығы бар-жоғын қарау. 2. Көлемі бойынша (үлкен, кіші). 3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл). -Жемістер бұзылып кетпес үшін қайнатады, кептіреді, мұздатады. Жемістерден қандай тағамдар жасауға болады? Олардың атын бірге атайық. Дид ойын: «Тағамның атын ата»	орналастыру керек. Тәрбиеші: Балалар, бізге хат келген сияқты. Қарап көрейікші. Бәріміз экранға назар аударайық. Балалар, бізге балабақшамыздың дәрігері не айтар екен, тыңдап көрейік. Ой,ой, ой мен кеттім , мен кеттім микорп қашып кетеді. Ой дамыту. АҚТ технологиясымен жұмыс. (Балабақшаның дәрігері көкөністер мен жемістерді қалай жеу керектігі туралы айтып береді) Сергіту сәті: Дәрумендер – тірегің, ABC деп аласың. Жетіспесе бірі оның, Ауырып сен қаласың. Тәрбиеші: Балалар, дәрумендер тек қана жемістер мен көкөністерде болмайды, сонымен қатар дәрігер апайларымыз арнайы дәріханаларда дәрумендер жасап шығарады. — Балалар, өзіміздің жеке дәріханамызға барып арнайы киімдерімізді киіп, дәрумендерді жасап берейік. (Сары ермексаздан дөңгелек тәрізді пішіннен түрлі дәрумендер жасайды). Ғалымдар бұрышы. Тәжірибе№1 Жемістер - оларды қалай жеуге болады? Мақсаты: Балаларға жеміс-	Неліктен бұл жемістер деп ойлайсыңдар? Қалай ойлайсыңдар, қандай жемістердің пішіні, көлемі, түсі ұқсас? 1. Қараңызшы, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме? (дөңгелек, сопақ); 2. Көлемі бойынша (үлкен және кіші); 3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл); 4. Дәміне қарай. Тәрбиеші: -Олай болса, жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне қарай топқа бөлуге болатынын білдік. Қорытынды: Жемістерді әртүрлі белгілерге қарай топтастыруға болады және бұл әртүрлі топтарға әкеледі. Тәрбиеші: Балалар, аздап демалып, дене шынықтыру жаттығуларын жасайық. Сергіту сәті: «Бұл алма» Мынау алма! (тұру) Бұл (қолдар екі жаққа) Тәтті шырынға толы (қолдар белбеуде) Қолыңызды созыңыз (қолыңызды алға созыңыз) Алма жинаңыз (қолыңызды жоғары көтеріңіз) Жел бұтақты тербете бастады (қолымызбен төбесінде тербелеміз) Алма алу қиын (жоғары тартылды) Мен секіремін, қолымды	жемістерді қояды: апельсин, мандарин, лимон, банан, алма. Тәрбиеші: Біздің дастарханда түрлі жемістер бар. Олардың атын атап көрейік. Барлық жемістер әртүрлі. Олар қалай ерекшеленеді, қандай негіздер бойынша топтастыруға болады? 1. Қараңыздар, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме (дөңгелек, сопақ)? 2. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл)? 3. Көлемі бойынша (үлкен және кіші)? 4. Иісі бойынша? 5. Қабықтың құрылымы бойынша (кеуекті және тегіс)? Жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне, иісіне, қабығының құрылысына қарай топтастыруға болатынын білдік. Ой дамыту. Сұрақ –жауап. Апельсин қайда өседі? (ағашта) Дұрыс, сонда қалай айта аласыз: апельсин жеміс пе, әлде көкөніс пе? Балалардың жауаптары. Балалармен әңгіме: Табиғатта апельсиндер - жылытыр жапырақтары бар биік мәңгі жасыл ағаштарда өседі.
---	--	---	--	--

Мақсаты: жемістер мен көкөністер тұқымдарының құрылымында ядрошық бар екенін көрсету Құрал-жабдықтар: жемістер (алхоры, алма, апельсин, алмұрт); көкөністер (қияр, баклажан, қызанақ, кәді), науалар, пластикалық пышақтар, ұлғайтқыш, балға. Жүргізілу барысы: Педагог балалармен бірге жемістерді тексереді, көкөністер атауларын нақтылайды. Ересек адам балаларды осы жемістердің (көкөністердің) тұқымдары қайда екенін табуға шақырады. Балалар жемістерді кеседі, тұқымын табады. Педагог тұқымдарды үлкейткіш әйнек арқылы қарауды ұсынады. Балалар тұқымдарды қарастырады, сипаттайды, оларды салыстыру, ұқсастықтарды табу (қабықша, ядрошық), балғамен беріктігін тексеру. Қорытынды. Жемістердің (көкөністердің) барлық тұқымдарының ұқсастықтары бар. Оларда жаңа өсімдік үшін қоректік қор бар ядрошық бар. Ядрошық тері қабығымен қорғалған. № 2 Тәжірибе. «Жемістер мен көкөністерді бояйтын заттар»	-Лимон шырыны - қандай шырын? (Лимон шырыны). Алмадан жасалған джем? (Алма тосабы) Алмұрт кеспесі? (Алмұрт тосабы). Өрік компоты? (Өрік компоты). Ал енді мен сендерге компотты «пісіруді» ұсынамын. Сергіту «Компот». -Компот пісіреміз. Сізге көптеген жемістер керек, мұнда! Алмаларды тураймыз Біз алмұртты кесеміз Лимон шырынын сығыңыз Су құйып және құмды салыңыз! Біз пісіреміз, компот пісіреміз, Адамдарға көмектесеміз. Карточкалар бойынша жұппен жұмыс: Дид ойын: «Не артық?» - Балаларға жемістер бейнеленген карточкаларды ұсынамын, олардың арасында көкөністер, саңырауқұлақтар, жаңғақтар мен жидектер бар. Тапсырманы орындағаннан кейін балалар карточкалармен алмасады және оларды тексереді. Дид ойын: «Зерттеуші шеберлер» Зертханалық жұмыс ережесін қайталаймыз. Ақ халатты киіп, зертханаға барамыз.	жидек тағамдарын дайындаудың әртүрлі тәсілдерін көрсету. Құрал-жабдықтар: жемістер бейнеленген суреттер, «Бақшадағы егін жинау» сюжеттік суреті, кептірілген жемістер, консервіленген және жаңа піскен жемістер салынған табақтар, жеміс компоттары бар стақандар. Жүргізілу барысы: Педагог балалармен бірге жемістер мен сюжетті суреті бар суреттерді қарастырады. Педагог балалардан жемістер мен көкөністердің айырмашылығы неде екенін сұрайды. Ол әрі қарай қарастыруды ұсынады иікі жемістерді алып, адамның оларды қалай жегенін және неліктен екенін сұрайды. Педагог балалармен бірге кептірілген және консервіленген жемістерді тексеріп дәм татады, компот ішеді. Әркім бұл өнімдердің қалай ерекшеленетінін салыстырады және қорытынды жасайды. Балалар әртүрлі тәсілдермен пісірілген бір жемісті табуға, дәмінің айырмашылығын анықтауға үйренеді. Қорытынды. адам қыста жемістерді әртүрлі тәсілдермен жинау идеясын	созамын (секірдім) Және тез алма жинаңыз (қолыңызды басыңызға шапалақтаңыз). Тәрбиеуі: -Ал енді, балалар, мен сендерді жемістермен тәжірибе жасауға шақырамын. Әрқайсысың өз үстеліңізге келіңіздер. мандаринмен тәжірибе жасайық. мандариндер салынған үстелдерге барайық. -мандарин дер жүзе алады деп ойлайсыңдар ма? (балалардың жорамалдары). Тексерейік? №1 тәжірибе. Түстер құпиясы. Аскөк, пияз. - Аскөктің бір бұтағын алып, оны бумаға салып, қағаз бетіне тік сызық сызамыз, аскөкпен сурет салуға болады ма? - Ол жолды қандай түспен қалдырды? Ал енді картадағы нәтижені белгілеңіз, қараңыз - Аскөк сурет салады ма? - Иә - плюс қойыңыз. Қандай түс? - Жасыл - шеңберді жасыл түске боя. Енді пиязды қолданып көрейік. -Пияздың қауырсынын	Олардың сфералық тәжі бар, ақ хош иісті гүлдермен гүлдейді, олардан бәріңіз жақсы көретін жемістер пайда болады. Апельсиндер - сіз жақсы көретін керемет десерт, сонымен қатар олар иммунитетті күшейтетін тамаша құрал. Апельсинмен тәжірибе жасайық. Қортынды тәжірибе: Апельсин қабығының қасиеттері Ал апельсин қабығымен тәжірибе жасап көрейік. Балалар, қалай ойлайсыңдар, шарға қабық шырынын салсаңдар не болады? (Балалардың жауаптары) Сендермен бірге тексерейік. (Педагог балаларға қабықтың шырыны шарға түссе, жарылып кететінін көрсетеді). Балалар, бұл неліктен болды деп ойлайсыңдар? (Балалардың жауаптары). Апельсин қабығы шырынында ауа көпіршіктері ғана емес, сонымен қатар сұйықтық - қышқыл бар, ол шарды тоттандырады. Тәжірибе №2 КӨКӨНІСТЕРДІҢ ҚҰРАМЫНДА СУ бар
--	---	--	--	--

	Мақсаты: барлық жемістердің шырыны бар, түсі бар екенін дәлелдеу. Құрал-жабдықтар: түрлі түсті 3-4 жеміс (киви, апельсин, қара өрік, шабдалы және т.б.); балалар санына сәйкес фильтрленген қағаз парақтары, пластикалық пышақтар және мөлдір шыныаяқтар; лупа, клеенка. Жүргізілу барысы: Адамдар жеміс шырындарын қайдан алады, олар қалай жасалады, түсі неліктен әртүрлі? Педагог жемісті үлкейткіш әйнек арқылы қарауды, содан кейін өз бетінше жеміс кесектерінің шырынын сығуды ұсынады. Шырындардың түсі салыстырылады - олардың барлығы әртүрлі. Содан кейін балалар шырынды сүзгіден өткен қағаз парақтарына тамызып, шырын кепкен кезде не болатынын күтеді. Қорытынды. Жеміс бөліктерін сығу нәтижесінде шырын сығылады; Сіз неғұрлым қатты сығыңыз, соғұрлым көп шырын аласыз. Шырын құрғаған кезде шырынның өзі сияқты түсті дақтар қалады. Сол сияқты тәжірибе көкөністермен де жүргізіледі. № 3 Тәжірибе: Күннің өсімдіктің (пияздың) өсуіне	Зертханада жұмыс. Енді мен сендерге жұмбақ жасайсыз келіп тұр. Менде, менде бәрі бар, Дәмім бірде қышқыл, бірде тәтті, Дәруменім пайдалы. Кім менің шырынымды ішеді Сол ақылды болып өседі. (Апельсин). -Апельсин туралы не білесіңдер? (балалардың жауаптары) Апельсинмен тәжірибе жасайық. Апельсиндер салынған үстелдерге барайық. №1 тәжірибе. «Бату – батпау». -Ал, қалай ойлайсыңдар, апельсиндер жүзе алады ма (балалар жорамалдары). Ал тексеріп көрейік. Сіздің алдыңызда екі апельсин бар. Олардың біреуін суы бар ыдысқа салыңыз. Ол жүзетін болады. Ал сіз қатты тырыссаңыз да, оны суға батыра алмайсыз. Екінші апельсинді аршып, суға салыңыз. Енді не? Сіз өз көзіңізге сенесіз бе? Апельсин батып кетті. Қалай солай? Екі бірдей апельсин, бірақ біреуі суға батып, екіншісі қалқып кетті ме? нені болжауға болады. (Балалардың жауаптары). Қабықтың шынымен апельсиннің суға батып кетуіне жол бермейтінін	ойлап тапты: кептіру, сақтау, қайнату. Жемістерде біздің денемізге пайдалы көптеген дәрумендер бар. Бірақ жаңа піскен жемістер ең пайдалы, оларда барлық витаминдер бар. Іс-әрекетті бағалау кезеңі: — Балалар, дәрумендер дегеніміз не екен? — Қай тапсырма сіздерге қатты ұнады? Тәрбиеші: Балалар сендер ұнаған жас қатынасқандарыңыз үшін сендерге дәрігеріміз өзінің дәрумендерін сыйлыққа беріп жіберіпті.	алып, бүктеп, тік сызық сызамыз, пиязбен сурет салуға бола ма? - Жарайсыңдар, бәрі жақсы болды Пияз сурет салады ма? - Иә - Плюс қойыңыз. Қандай түс? Жасыл - Шеңберді жасыл түске боя. - Жарайсың! Нағыз ғалым! №2 тәжірибе. Көкөністер қызылша, сәбіз - Біз сәбіздің бір бөлігін алып, оны қағаз парағына саламыз Нәтиже бізге эскиз жасауға көмектеседі шығу. - Сәбіз салады ма? - Иә -Олай болса, сәбіз салынған суреттің алдына не саламыз? - Плюс Шеңбер қандай түсті болады? - Дұрыс қызғылт сары. Жарайсың! - Біз қызылшаның бір бөлігін алып, оны қағаздың үстіне саламыз Сергіту сәті. «Бағбан» Біз кеше (балалар қол ұстасып шеңбер бойымен жүреді) Қарақат отырғыздық (шұңқыр қазып, оған бұта отырғызуды бейнелеу)	ма? Тәжірибе жүргізбес бұрын, бір болжам жасайық: көкөністерде су бар ма, жоқ па? Сынақ үшін біз әртүрлі көкөністерді алдық: картоп, сәбіз, қызанақ, қияр. Олар екі бөлікке кесіп, кесіндіні қолының бойымен жүргізді. Сіз не сезіндіңіз? Көкөністерде су бар ма? Қай көкөністе су көп? Бірақ кейбір зерттеушілер әлі де күмәнмен қарады. Содан кейін біз майда үккіштен өткізіп, оған сәбіз мен картопты үккіштен өткізіп, дәке арқылы шырынын сығып алдық. Біз қай көкөністе сұйықтық көп екенін салыстырдық - сәбізде немесе картопта. Балалар шырыннан дәм татқысы келетіндерін білдірді.
--	---	--	---	---	---

	әсері» Мақсат. Өсімдіктер өсу үшін күн сәулесінің қажеттілігін дәлелдеңіз Құрал-жабдықтар: 2 шам, 2 контейнер топырақ. Жүргізілу барысы: 1) Пиязды контейнерге отырғызыңыз. Біреуін күнге, екіншісін қалпақ астына көлеңкеге салады Жасыл желектің өсіп жатқанын қараңыз. 2) Өсімдіктен қақпақты алыңыз. Қандай сабақ? (жарық) Неліктен жарық? Күнге қойыңыз, пияз бірнеше күнде жасылға айналады. 3) Көлеңкедегі сабақ күнге қарай созылады, күн тұрған жаққа қарай созылады. Неліктен? Қорытынды. Жасыл күйде боялу үшін өсімдіктердің өсуі үшін күн сәулесі қажет, Өсімдіктер күннен жасыл түс беретін хлорофиллді жинайды және тағам ретінде қызмет етеді. 6. Лексикалық тақырып: «Көкөністер. Жемістер» №5 тәжірибе «Көкөністер мен жемістер косметика ретінде» Мақсаты: Балаларға жемістер мен көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету. Құрал-жабдықтар: қызылша, қияр, алма, шабдалы кремі, қияр маскасы, жеміс хош иісті	қалай тексеруге болады. (балалардың жауаптары). №2 тәжірибе. Апельсин қабығы батады ма. Қабықты суға салайық. "Апельсин қабығында ауа көпіршіктері көп. Олар апельсинді су бетіне итереді. Қабығы болмаса, апельсин батып кетеді, себебі ол ығыстыратын судан ауыр". Апельсин қабығын үлкейткіш әйнек арқылы қарау. Қорытынды: сондықтан ауа судан жеңіл деп айтуға болады. Және біз оны дәлелдедік. №3 тәжірибе «Жүзімге не болады?» Бір стақан таза газдалған су немесе лимонад алыңыз да, оған жүзімсалыңыз. Ол судан сәл ауыр және түбіне батып кетеді. Бірақ кішкентай шарларға ұқсас газ көпіршіктері бірден оған жабыса бастайды. олардың көп болатыны сонша, жүзім пайда болады. Бірақ бетінде көпіршіктер жарылып, газ сыртқа шығады. Ауыр жүзім қайтадан түбіне батады. Мұнда ол қайтадан газ көпіршіктерімен жабылып, қайтадан көтеріледі. Бұл су «дем шығарғаниша» бірнеше рет жалғасады. Тәжірибе №4 «Сиқырлы лимон». Біз үлкен шыныаяққа жылы шай дайындаймыз,		Алма ағаштарын әкпен әктедік. (оң қолды жоғары және төмен жылжытыңыз) Біз қоршауды жөндедік. (балға соққыларына еліктейді) Біз әңгіме бастадық (шеңберге қарама-қарсы тұрады, ортаға бір бала шығады, диалог жүргізеді) Сіз біздің бағбанға айтасыз Бізге сыйлық ретінде не бересіз? Мен сыйлық ретінде күлгін алхоры беремін,..... (жемістің әрбір атауына бас бармақтан бастап екі қолға бір саусақ бүгіледі). Біз қызықты, қызықты эксперименттерімізді жалғастырамыз. №3 Тәжірибе. Жидектер қарақат, таңқурай - Үстелде сөмкелер бар, оны ашып, жидекті алып, салфеткаға пакетке салып, алақанмен жидекті басыңыз. Қаптаманы аударып, майлықтың түсіне қараймыз. Нәтижені сызамыз. - Қолымызды сүртеміз, сыртқа шығып шеңберге тұрамыз. - Балалар, айтыңдаршы, біз бұл тәжірибелерден не білдік? Балалардың жауаптары. -Дұрыс, балалар, біз тек бояумен, қарындашпен ғана	
--	---	---	--	--	--

	сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна. Мазмұны. Мұғалім мен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады. Сосын мұғалім балаларды кейбір жемістер мен көкөністердің құндылығы туралы және оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді. Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды ұсынады. Әрі қарай мұғалім барлығын қиярдан немесе алмадан маска жасауға шақырады, оларды үккіште ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қияр маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады.	Екі стаканға құйамыз. Стакандардың біріне лимон шырынын сығыңыз. Қасықпен араластырыңыз. Шай түсінің қалай өзгергенін бйқауға болады.. Балалар, біз сендермен тәжірибе жасадық: апельсин суға батады, лимон шырыны түсін өзгертеді. Ең бастысы, жемістер біздің денемізге көмектеседі: олар пайдалы қоректік заттармен қамтамасыз етеді, соның арқасында дене күшті және сау болады. Дені сау дене микробтар мен аурудан қорықпайды.		емес, табиғи бояулармен – көкөністердің, өсімдіктердің, жидектердің шырынымен де сурет салуға болатынын білдік. - Кішкене тосын сый жасайық! Маған келіңіз, үстелде әртүрлі көкөністер мен жемістердің бланкілері бар, бір-бірден алып, оларды белгілі бір түсті шырынмен безендіріңіз. Біз оларды бір үлкен табаққа жапсырамыз, әдемі натюрморт аламыз. - Жарайсың! - Балалар сендерге зертхана ұнады ма? - Қандай қызықты және жаңа нәрселерді білдіңіз? Сізге қандай түстер көбірек ұнайды? - Балалар, бұл түстерді табиғи деп атауға бола ма? Неліктен? Мұнда біз табиғи түстердің құпиясын аштық.	
Серуенге дайындық	Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека №1 Күзгі жаңбырды бақылау.	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека № 3 Жәндіктерді бақылау.	Картотека №4 Ауа- райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.
	Серуен картотекасынан				
Серуеннен оралу	Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				

Түскі ас	Ұқыпты тамақтану дағдыларын, ас құралдарын қолдану дағдыларын жетілдіру. Тамақтану алдында мұқият жуынуды, тамақтану әдебін сақтап, асты аз-аздан алып, шусыз жеуді үйрету. Тамақтан соң ауыздарын шаюды қадағалау				
Күндізгі ұйқы					
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	Ояну Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане бәріміз, Жаттығуды жасайық.	Ояну Бойымызды жазайық, Қолымызды созайық. Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды ашайық.	Ояну Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкейеміз еденге, арқамызды тік ұстап, Бір демалып алайық.	Ояну Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар, Бір - біріңе жымыиыңдар,	Ояну Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.
	Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан				
Бесін ас	Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сұрту, ұқыпты тамақтану дағдыларын, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстелүсті ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	Эксперимент «Көкөністер мен жемістер косметика ретінде» Мақсаты: Балаларға жемістер мен көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету. Құрал-жабдықтар: қызылша, қияр, алма, шабдалы кремi, қияр маскасы, жеміс хош иісті сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна. Жүргізілу барысы: Педагог пен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады. Сосын педагог балаларды кейбір жемістер мен көкөністердің құндылығы туралы және оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді. Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды	СУ АҒЫНЫ Мақсаты: Судың пішіні болмайтынын, төгілмейтінін, ағып жатқанын көрсету. Жұмыс барысы: су құйылған 2 стакан алыңыз, сонымен қатар қатты материалдан жасалған 2-3 затты (текше, сызғыш, ағаш қасық және т.б.) осы заттардың пішінін анықтайды. «Судың пішіні бар ма?» Деген сұрақты қойыңыз. Балаларды бір ыдыстан екінші ыдысқа (кесе, табақша, құты, т.б.) су құйып, өз бетімен жауап табуға шақырыңыз. Су қайда және қалай төгілетінін есте сақтау Қорытынды: Судың пішіні жоқ, ол құйылған ыдыстың түрін алады, яғни пішінін оңай өзгерте алады.	«Күздегі ағаштар» тәжірибе «Әртүрлі жапырақтар қалай түседі» Мақсаты: балаларға түскен жапырақтың ұшуының оның өлшемі мен пішініне тәуелділігін көрсету. Құрал-жабдықтар: әртүрлі пішіндегі нағыз үлкенді-кішілі жапырақтар, түрлі-түсті қағаздан қиылған түрлі ағаштардың жапырақтары, оларға таныс балалардың суреті салынған қораптар. ағаштар, «Жапырақтың ұшуы» тапсырмалары бар парақтар. Мазмұны. Педагог балаларға ағаштардың жапырақтарының түсуін әртүрлі тәсілдермен қалай көргендерін есте сақтауды ұсынады. Неліктен? -Қане, қандай жапырақтар түсетінін білу үшін тәжірибе жасайық жылдам, ал қайсысы баяу, ал қай жапырақ иіру ең әдемі.	Өсімдіктер қалай тыныс алады? Мақсаты: өсімдіктің барлық мүшелері тыныс алуға қатысатынын анықтау. Ресурстар: ыдыс мөлдір су, ұзын сабақты жапырақ, коктейль түтігі, ұлғайтқыш әйнек Эксперимент барысы: № 1 зерттеу. Біз ауа жапырақтары арқылы өсімдікке өтетіндігін анықтаймыз. Ауаны қалай анықтаймыз? үлкейткіш шыны арқылы сабақтың кесілген жерін тексеріп (тесіктер бар), сабақты суға батырыңыз (сабақтан көпіршіктердің шығуын қадағалаңыз). № 2 зерттеу. «Парақ арқылы» тағы бір экспериментті келесі ретпен жүргіземіз: 2-3 см бос қалдырып, бөтелкеге су құйыңыз;	Балалар мен сіздерді ағаш туралы тағы тәжірибе жасауға шақырамын Тәжірибе № 2. Ағаш жанып, жылу мен жарық береді. Біз екінші тәжірибені жасай алмаймыз, өйткені бұл өте қауіпті. Мен бұл экспериментті суреттен көрсетемін. Егер сіз ағашты өрттесеңіз, онда ол өртеніп бастайды. Өрт үлкен немесе кіші, қауіпті және пайдалы болуы мүмкін. Иллюстрацияларға қарап, от адамға дос бола ала ма, жоқ па, айтыңыз Балалар: Ия, мүмкін. От бізге қалай көмектеседі? Балалар: От жылыну үшін, тамақ пісіру үшін, қоқысты жағу үшін оны жеңіл ұстау үшін қажет. Балалар: Орманда от жағуға болады. Тамақты

	ұсынады. Әрі қарай мұғалім барлығын қиярдан немесе алмадан маска жасауға шақырады, оларды үккіште ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қияр маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады. Қорытынды. Қызылшаны пайдаланған кезде көкөніспен ысқылаған жері бірге қызарып кетеді. Қияр (алма) маскасынан кейін бет өзінің бастапқы түсіне (тазартылған) ие болады, тері жұмсақ және тегіс болады. Ересектер көкөністер мен жемістердің теріге пайдасы туралы біле отырып, оны косметика (кремдер, маскалар) өндіруде қолдану идеясына келді. Бұл өнімдерді қолданғаннан кейін тері болады жұмсақ және барқыт, қажетті түсті алады. Ересектер өз терісіне осылай күтім жасайды.		Қолыңызға бір жапырақ алып, тұрыңыз. Қолыңызды жапырақты жоғары көтеріп, саусақтарыңыздан жапырақты босатыңыз. Жапырақ ұшып бара жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаңыз және есте сақтаңыз: ол тез немесе баяу түсті ме, ол тіке ұшты ма, әлде шеңбер болды ма?	жапырақты бөтелкеге сабақтың ұшы суға батырылатындай етіп салыңыз; бөтелкенің аузын тығын сияқты пластилинмен тығыз жауып тастаңыз; Кішкене тесік жасап, сабақтың ұшы суға жетпейтіндей етіп салыңыз, пластилинмен бекітіңіз; бөтелкеден ауаны шығару - сабақ арқылы ауаны сорып алу. Сабақтың суға батқан ұшынан ауа көпіршіктері шыға бастайды. № 3 тәжірибе Өсімдік жапырағынан ылғалдың булануы Мақсаты: судың жапырақтардан қайда жоғалып кететіндігін тексеру. Құрал-жабдықтар: өсімдік, целлофан пакет, жіп. Тәжірибе: Өсімдікті қарастырайық, су топырақтан жапыраққа қалай ауысады? (тамырдан сабаққа, одан жапыраққа дейін); содан кейін ол қайда жоғалады, өсімдікті неге суару керек? (су жапырақтардан буланып кетеді). Біз қағазға полиэтилен пакетін салып, оны бекіту арқылы болжамды	отқа пісіруге болады. От адамның жауына айналғанда не ойлайсың? Ол қауіпті болуы мүмкін бе? Балалар: иә. Тәрбиеші: Өрттің шығуына не себеп болуы мүмкін? Балалар: адамдар отқа немқұрайлы қараған кезде немесе балалар сіріңке алған кезде. Балалар: балалар сіріңке ала алмайды, шөпті, қағазды өртей алмайды, қоқысты орманда қалдыра алмайды. Өрт орын алуы мүмкін. Тек ересектер сіріңке алып, өрт шығара алады. Тәрбиеші: Өрттер қандай қиындықтар әкеледі? Балалар: адамдар, ормандағы жануарлар өлуі мүмкін, орман, жәндіктер өледі. Біз екінші қасиетті анықтадық. Онда нені біліп, түсіндік? Балалар: ағаш жанып, жылу мен жарық береді. Сонымен қатар қауіпті жағы да бар.
--	--	--	---	--	--

				тексереміз. Өсімдікті жылы, жарық жерге қоя. Сөмкенің іші тұманға айналғанына назар аударыңыз. Бірнеше сағаттан кейін сөмкені алыңыз. Бұл қайдан пайда болды? (жапырақ бетінен буланған) неге қалған жапырақтарда су көрінбейді? (су қоршаған ауаға буланған). Қорытынды: ауа жапырақша арқылы сабаққа өтеді, өйткені ауа көпіршіктерінің суға түсуі көрінеді.	
Балалармен жеке жұмыс	«Қажет суретті тап» Ойынға қажет заттар: Үлкен және кішкене суреттер немесе қуыршаққа арналған ыдыстар, пластилиннен жасаған заттар, конфет, бауырсақ, т. б.	Құрылыс ойындары «Үй жиһаздары» «Қуыршақтарға үй құрастырамыз».	«Қуыршақ қонаққа дайындалуда» Ойынның мақсаты: ұзын-қысқа, жуан-жіңішке, ұзындығы бірдей деген өлшемдерді салыстыруға жаттықтыру.	Әдемі кілемшелер Мақсаты: бөліктерден кілемше жасауға үйрету; қабылдау, ес, зейін процесстерін дамыту; ұйымшылдыққа тәрбиелеу.	Үстел үсті ойындар: «Үйшік» құрастыр. Балалармен достары туралы әңімелесу.
Серуенге дайындық	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау				
Серуен	Картотека №1 Күзгі жаңбырды бақылау.	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека № 3 Жәндіктерді бақылау.	Картотека №4 Ауа-райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.
	Таңғы серуенді бекіту.				
Балалардың үйге қайтуы	Ата-аналармен балабақша күн тәртібі туралы әңгімелесу	Ата-аналарға балалардың жеке бас гигиенасына назар аудару керектігін ескерту.	«Бала қауіпсіздігі басты назарда» ата-аналармен кеңестер жүргізу	Ата-аналарға балаларын себепсіз балабақшадан қалдырмауларын ескерту.	Баланың тәрбиесі туралы әңгімелесу. балабақшаға уақытында келуді айту.

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы

«Балдәурен» шағын орталығы

Топ: Ересек топ

Балалардың жасы: 4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 16.10 – 20.10.2023ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	<i>Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.</i>				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	<i>«Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу. Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру</i>				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер	Картотека «Бұны қай кезде киеді?» <i>Ойын шарты: суреттегі киімдерді қай мезгілде киетіндігін айтқызу.</i>	Картотека «Гүлдерді күтеміз» <i>Ойын шарты: гүлдерді екіге бөлу, дала гүлдерін газонның қасына іліп, ал бөлме гүлдерін үйдің қасына қою, суреттер бойынша әңгімелету.</i>	Картотека «Әдемі гүл» <i>Ойынның шарты: Гүлдерді түстері бойынша жинау.</i>	Картотека «Бұл қай мезгіл?» <i>Ойын шарты: күзгі бау-бақшадағы жемістер мен көкіністердің аттарын атап, пішіндерін, түстерін ажыратады.</i>	Картотека «Нан қалай жасалады» <i>Ойын шарты: нанды дастарханға келгенге дейінгі жолын көрсетіп, онда жұмыс істейтін адамдардың еңбегі көрсетіледі.</i>
Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан					
Таңертенгі жаттығу	<i>Қазан айының І- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген</i> Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау				
Таңғы ас	<i>Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.</i>				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	<i>Қуанамыз, біргеміз, Бөлінбейді іргеміз. Аясында достықтың, Бір жүреміз күнде біз!</i>	<i>Қайырлы таң! Ормандар мен далалар. Қайырлы таң! Достасқан бар балалар. Қайырлы таң! Біздің бала бақшамыз. Қайырлы таң! Жора-жолдас, ұл мен қыз!</i>	<i>Қоршаған өмір әлемі, Не деген көркем, әдемі! Сол сұлулықты сақтайық, Мадақтайық, мақтайық!</i>	<i>Қайырлы таң, құсқа, аңға да, Қайырлы таң ,жайдары жанға да, Қайырлы таң алға ассын, Кешке дейін жалғассын!</i>	<i>Ерте тұрып күнде мен Тереземді ашамын. Сәлем деймін күнге мен Шаттық әнге саламын.</i>

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет.	Тосын сәт. <i>Жай музыка әуені естіледі. Педагог балаларға аң-таң болып қарап, оларды санайды. Ол: «Мен ештеңе түсінбей тұрмын, бізде жаңа бала бар ма?» Дымбқлмеске қарайды. Балалар ия басқа бала бар. Білмесбек бәріне қарап, бәрің сондай әдемі, ақылдысыңдар. Мен де сендермен ойнағым келеді. Мына альбомды әкелдім, бірақ ішінде не бар екенін білмеймін. Қане біз көрейік мүмкін біз білетін шығармыз. Білмесбек мата үлгілері бар альбомды көрсетеді.</i> Ой дамыту. <i>Балалар сендер бұл не екенін білесіңдер ме? балалардың жоқ. Бұл киім тігілетін мата үлгілері. Тәрбиеші: Балалар, айтыңдаршы, сендердің үстеріңде не бар? Киім түрлерін атайық Мұны бір сөзбен қалай айтуға болады? (Киім) Қалай ойлайсыңдар, адамдар үнемі осындай киім киген бе? (Жоқ). Дұрыс! Әр уақытта адамдар әртүрлі киім киген. Киімдердің қалай пайда болғанын, бұрын қандай болғанын білгілерің келедіме? Олай болса мен сендерді саяхатқа шақырамын. Бүгін біз уақыт арқылы саяхатқа</i>	Қызығушылықты ояту. <i>Бүгін біздің топтан мен қорап тауып алдым. Оның ішінде не бар деп ойлайсыңдар? Мүмкін бос шығар? Ашпай-ақ айта аламыз ба, оны қалай анықтауға болады? Ол ауыр ма, жеңіл ме? Жайлап ашу. Қараңыз, иә, мұнда бірдеңе жазылған. Бірақ мына жерге қараңыз, тек қағаз емес... Басқа нәрсе де бар. Бұл не? Көрсету. (мата) Ал матадан не тігіледі? (киім) Киімнің қағаздан емес, матадан тігілуінің себебін қалай білуге болады? Сендер Ғалым болып, жауабын тапқыларың келе ме? Сонда біз ғалымдарға айналуымыз керек: Үш рет айналып ҒАЛЫМҒА айналайық. Тәжірибе алаңы. Біз «Зертхана» деген жазуы бар үйге жақындаймыз. Балалар, міне, келдік, кіріңдер. Жұмысқа кірісер алдында не киюіміз керек? (халат) Неге? (балалардың жауаптары). Ғалымдар өз тұжырымдарын жазады, сондықтан олардың дәптер халталары болады. Біз де нағыз ғалым ретінде өз тұжырымдарымызды мына +, - белгісі бойынша жазамыз. Біздің зертханада не көріп тұрғаныңызды айтыңызшы? (үстел, қағаз,</i>	Ойын бұрышы Дид ойын: «Киім дүкені» Шарты: киім түрлері бойынша тақырыптық суреттерді орналастыру сыртқы киім, Аяқ киім, әйелдер, ерлер, балалар, қысқы, жазғы, мерекелік, арнайы киімдер. Ой дамыту -Киімді кім тігеді? (тігінші) Киім қалай жасалады? (ол тігілген, тоқылған) -Киімнің дизайнын кім жасайды? (сән дизайнері) - Кім киім тігеді? (тігінші) - Киім неден тігіледі? (матадан) – Тігін тігумен қай фабрика айналысады? (тігін фабрикасы) Қызығушылықты ояту. Балаларды қызыл, сары, жасыл, көк түстер бойынша топқа бөлу. 1-топ: қызыл түс. Дид ойын: «Жолды табамыз» Біз еденге әртүрлі ұзынша жолақ маталардан жолдарды орналастырамыз, бұл жолдар. Ал өз кезегінде біз тар, кең, ұзын, қысқа жолды және т.б. табамыз; 2- топ: сары түс. Дид ойын: «Жолды жасаймыз» Балаларды түсі, үлгісі, пішіні бойынша үлкен матаның бөлігіне сәйкес жасауды алып сәйкестендіру. 3- топ: Жасыл түс.	Проблемалық жағдай: Киім ауыстыратын бөлменің бұрышында киім-кешек шашылып жатыр. Балалар не істеу керек? Балалардың жауаптары: орнына жинау керек. Дид ойын:Киім жинауға көмектесеміз» Шарты: Балалар киімнің атын атап. орнына іліп қояды. Педагог балалардың назарын бір-біріне арқасын қойып отырған қуыршақтарға аударады. Біздің қуыршақтарға не болып жатыр? Балалар: Олар бір-біріне ренжіген. Оларды қалай татуластыруға болады? Құшақтасу,қол алысу, кешірім сұрау, бір-біріне күлу арқылы татуласады. Басқа қалай татуласуға болады? -Бірге ойнауға. Қуыршақтарға «Киімді шкафқа сал» ойынын ойнауға үйретеміз бе? Қане біз жұптасып ойнаймыз. ойынға жұп таңдау. Шарты: Шкафтағы сөрелер әртүрлі түстерде екенін есте сақтаңдар және біз сөремен бірдей түсті киімдерді таңдаймыз. Көйлектің аты қандай, түсі қандай?	Қызығушылықты ояту. Балалар бүгін таңертең поштамды тексердім және пошта жәшігінен ертегі кейіпкерлерінің хаттарын, тіпті бір пакет таптым. Оларда не жазғанын білгілерің келе ме? Онда Мнемоникалық жолдар бойынша сөйлем құрауға жаттығулар жазған. 1.хат: Дид ойын: «Мнемо жолмен сөйлем» Шарты: Мнемокесте арқылы киімдерге сөйлем құрау. Мнемо кесте бойынша әңгіме: Менің ойымша, бұл етік, өйткені олар қоңыр, қара және сұр. Олар былғарыдан жасалған, бұл былғары. Олардың баулары, тілі, өкшесі, табаны бар. Етік. күзде,қысқыда,көктемде киіледі. (қалпақ, көйлек сөйлем құрау. 2-ші хат: Дид ойын: «Түрлі –түсті қалпақ» Білмесбекке достары көптеген түрлі-түсті қалпақ сыйлады. Оның достары қандай қалпақ сыйлады? Балалар Білмесбекке кім қандай қалпақ бергені туралы мнемоникалық жолдар бойынша сөйлемдер құрайды:
---	---	---	---	---	--

	шығамыз, алдымен өткенге, содан кейін біз бүгінге ораламыз: біз киімдеріміздің ғажайып түрленуінен өтеміз. «Біздің киімдер тарихы» АҚТ технологиясымен жұмыс. Тәрбиеші презентацияны қарау барысында киімнің пайда болу тарихы туралы әңгіме жүргізеді. Сіз бен біз болмағанда адамдар орманда, үңгірлерде өмір сүріп, шикі ет жеп, киімсіз өмір сүрген. Жел мен жаңбырдан жасыратын ештеңе болмады. Ал айнала үлкенді-кішілі жапырақты ағаштар, биік шөптер, гүлдер өскен. Осылайша адамдар жапырақтарды бұтақтарға жинап, жаңбыр мен желден қорғанды. - Қалай ойлайсыңдар, шөп пен жапырақтан тігілген киімдер төзімді болды ма? - Дұрыс, нәзік, ол құрғап жыртылады. - Қыста мұндай киіммен жүруге бола ма? - Жоқ. - Неге? - Қыста суық болғандықтан тоңып, ауырып қалуыңыз мүмкін. - Ормандарда адамдардың қасында әртүрлі жануарлар өмір сүрді. Олар желден де, суықтан да қорықпайды. – Сонда әлгі адамдар	шүберек, су, т.б.) Тағы не? Үстелдерде сандар бар. Сондықтан біз тәртіппен жүруіміз керек. Біз бірінші кестені іздейміз, қандай сан? (1) Материалдарды қарайық. Бұл не екен? (мата, қағаз) Үстел үстінде мата мен қағаз жатыр, анықтаймыз Тәжірибе №1. Балалар, айтыңдаршы, қағазды матадан қалай ажыратамыз? (жауаптар) Енді алдымен қағазды алыңдар. Ол қандай? (қатты, судырлақ, тегіс). Оны оң жаққа қойыңдар. Енді матаны алайық.. Ол қандай? жұмсақ, жылы. Жарайсыңдар балалар! Маған жауаптарыңыз қатты ұнады! Қағазды ұстағанда матадан күштірек сезіне ме? (иә) белгілеу + + Тәжірибе №2 Қағаз мен мата сөйлей алады ма? Тәрбиеші: Балалар, қағаз бен мата сөйлей алатынын білгілерің келе ме? Балалар: Иә! Тәрбиеші: Бірақ ол үшін бізге үнсіздік керек. Тәрбиеші: Біз тыныш отырамыз, алдымен қағаздан жасалған орамалды аламыз, оны мыжып бастаймыз. Сіз не естисіз? Балалар: Сыбырлайды, сөйлейді.	Дид ойын: «Түймелерді тап» Шарты: Балаларды қуыршаққа көмектесу үшін үлгі бойынша түймелерді табуға шақыру. 4-топ: Көк түс. Дид ойын: «Артығын тап» Шарты: төрт суреттің ішінен қосымша біреуін алып тастау керек (киім бейнеленген үш сурет, біреуі аяқ киім немесе бас киім немесе киімге мүлдем қатысы жоқ нәрсе) Ой қозғау. Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар» Қағаз, шүберек және сумен тәжірибе жасау: Шарты: балаларды қағаз бен матаның қасиеттерімен және оларды салыстыруға үйрету, балаларға белгілі бір заттардың, әрекеттердің және жағдайлардың әсерінен олардың күйінің өзгеруін көруге көмектесу. № 1 Тәжірибе. Қағазға және жарықта матаға мұқият қарасаңыз, матаның жіптерден тұратынын көруге болады, ал қағаздан көре алмаймыз. Қағаз басқа материалдан (үгінділер) жасалған. №2 Тәжірибе. Қағаз мен матаны қайшымен кесуге болады. Қағаз матаға қарағанда оңай және жылдам кесіледі.	1-ші бала: Бұл қызғылт сары түсті көйлек. 2-ші бала: Бұл жасыл шорт және т.б. Соңында балалар тапсырманың дұрыстығын бір-бірін тексереді. 1, 2, 3 - ойынды бастау. (Музыкамен) Қызықты ойын үшін қуыршақтар балаларға алғыс білдіреді. Жарайсыңдар балалар, керемет жұмыс жасап, шкафтағы заттарды ретке келтірді. Дид ойын: «Көңілді сыйлық» Сұрақ –жауап. Үстелдің үстінде не жатыр? майлықтар, желім, картоннан кесілген 2 көйлек, силуэттері бар. Қане қуыршақтарға өз қолымызбен сыйлық жасаймыз. Көйлектерді түрлі түсті гүлдермен безендіріңіз. Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Көйлекке гүлдерді жапсыру. 2-топ: Көйлекке гүл салу, бояу. 3-топ: Майлық үстіне қуыршаққа ермексازдан кофет жасау. 4-топ: Қуыршақтарға сыйлыққа гүл құрастыру. Дид ойын: «Музыкалық қалпақ» Шарты: музыка ойнай бастайды, ол ойнап	Білмесбекке көк қалпақ сыйлады, т.б. Осылайша Білмесбек тек көк қалпақ киіп жүрді, ал қалғандары жай ғана бөлмеде шашылып жатты. Бір күні ол барлық қалпақтарды жинауға бел буды, бірақ ол жинай алмады. Қане көмектесеміз бе?. Дид ойын: «Қалпақтарды жинаймыз» Суретке қарап, бөлмедегі барлық қалпақтарды тауып, сөйлемдер құрау. «Қызыл қалпақ үстелдің астында. Ол үстелдің астынан қызыл қалпақ алды» Жасыл қалпақ жоғарыда әлүлә тұр. Сары қалпақ шкафтың оң жағында тұр..... 3-ші хатты ашу. Дид ойын: «Тігініші кірпінің хаты» –Келесі хат бізге тігініші кірпіден келді. Ол орман адамдарына киім тігуге шешім қабылдады. Кірпінің кімге қандай киім тіккенін білгілерің келе ме? Кірпі тиінге жейде юбка тігіп берді. Кірпі тиінге қандай юбка тіккен? Киімдерді сипаттау, әңгіме құрастыру 4-ші хат Машадан келген.
--	---	--	---	---	---

	ойлады: «менде мал сияқты жылы тері болса, мен тоңмас едім». —Осылайша адамдар аңға шығып, аңның терісін алып, одан киім тіккен. Педагог терінің бір бөлігін көрсетеді. Міне мынандай тері. Оны біреуімізге өлшеп көрейік. Тері қандай? Тері кішкентай. Неліктен біз онымен ештеңе тіге алмаймыз? Бізге қандай тері керек? (үлкен) Үлкен теріні алу үшін үлкен аңды аулау керек. Ендеше аңшылар ойынын ойнайық. Қим ойын: «Аңшылар» Сонымен аңшылар! Жануарларды көп өлтіруге болмайды екен. - Тері киім кию ыңғайлы болады ма? Жоқ, ауыр, жазда ыстық болады. Содан адамдар ыңғайлырақ киім туралы ойлана бастады. Олар далада шөп-зығыр өсетінін байқады. Егер оның сабақтары ұсақталған болса, онда олардан жіп иіруге болады, ал иірілген жіптен - матадан кенеп жасауға болады деп ойлады. Адамдар осындай матамен оранған. Біз де жасап көрейік. Дид ойын: «Тігілмеген киім» Педагог екі баланы шүберекпен орайды.	Тәрбиеші: Дұрыс, сыбдырлайды. Енді матадан жасалған орамалды алыңыз, біз оны мыжып бастаймыз. Тыңдаңыз, мата сөйлей ме? Сіз бірдеңе естисіз бе? Балалар: Ештеңе! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал сөйлемейді, дыбыс шығармайды, бірақ қағаз орамал сыбырлайды. Қағазды сыбырлататын киімді ме немесе матадан үнсіз тұрған киім кигенді ұнатамыз ба? Қайсы киім жақсы? Белгілеңіз ұнамайтынға – ұнайтынға +қоямыз. Тәжірибе №3. Қағаз мен матаны тегістеу. Тәрбиеші: Балалар, қараңдаршы, орамалымыз умаж болып кеткен, енді оларды түзеп көрейік. Алдымен қағаз орамалды қолыңызбен тегістеңіз. Сіз оны тегістей алдыңыз ба? Тәрбиеші: Иә, дұрыс айтасың! Қағаз орамалдың мыжылғаны онша, түзелмейді. Қолымызбен матадан жасалған орамалды тегістеп көрейік. Не болды? Балалар: Бұл тегістеледі! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал тегістелгенде түзеледі. белгілеңіз - + № 4 Тәжірибе. Қалың, жұқа.	№ 3 Тәжірибе Қағаз оңай жыртылады, мата жыртылмайды, өйткені мата қағаздан күшті, берік. №4. Тәжірибе. Қағаз мен мата судан ылғалданады. Ылғал қағаз оңай жыртылады, жабысқақ болады. дымқыл шүберек жыртылуы ауыр болады . Балалар өз бетінше қорытынды жасайды - киімдерді қағаздан тігуге болмайды, өйткені ол нәзік болады, оны киюге болмайды. Киімді тек матадан тігуге болады. Дид ойын: «Қарсы сөзді айт» Педагог сөздерді атайды, ал балалар керісінше айту керек. Таза - ... (лас) Умаж - ... (үтіктеу) Жаңа - ... (ескі) Кию - ... (шешу) Ақ- ... (қара) Физикалық даму - «Қуыршақты серуендеуге киіндір» эстафетасы: Ойын бұрышында екі түрлі қуыршақтың киімдері әртүрлі ретпен, әр қуыршақтан бірдей заттардың саны бар. Үстелде шешінбеген екі қуыршақ отыр, серуендеуге киінуді күтіп отыр.	жсатқанда, сіз қалпақты айналдырасыз. Музыка тоқтаған бойда қолында қалпағы бар адам оны басқа баланың басына кигізеді.	Шарты: Жағдаяттар бойынша ойлану.. • Жазда түкті қалпақ кисеңіз не болады? • Қыста шорт пен футболка киіп жүрсеңіз не болады? • Жаңбырда тәпішке киіп алсаңыз не болады? • Ыстықта панаманы кимесеңіз не болады? • Желді ауа райында бас киімсіз жүрсеңіз не болады? • Егер сіз суықта қолғапсыз жүрсеңіз не болады? Сергіту жаттығуы. Таңертең ерте тұрамын, Беті қолды жуамын. Апам берген киімді, Өзім киіп аламын. Кешке үйге келгенде, Бәрін жинап қоямын. Пакеттен шыққан тапсырма. Аюдың кофтасын боя Тиіннің юбкасын жапсыру Білмесбектің қалпағын мүсіндеу Машаға тігін машинасын құрастыр. Балалардың жұмысын көрмеге апару, суретке түсіру, балалаларды мадақтау. .
--	---	---	---	--	--

	Сұрақ –жауап: - Осылай жүрген ыңғайлы ма? (Жоқ) - Неге? Мата түседі, денеде қалмайды, қозғалуға ыңғайсыз -Дұрыс, мата түсіп қалмас үшін қолөнершілер матаның шеттерін тігуге кірісіп, осындай киімдерге ие болдық. Ой қозғау. - Балалар, киім тігу үшін қандай құралдар қажет? Дид ойын: «Не артық?» - Экранға қараңызшы, төрт заттың бейнесі, оның үшеуімен киім тігуге болады, ал біреуімен киім тігуге болмайды. Киім тігуге жарамсыз затты анықтау керек. қайшы, жіп, балға, түйме. ине, қайшы, орындық, жіп. түйме, жіп, үстел, ине. жіп, ине, шкаф, қайшы. Жарайсыңдар! Қой жүнінен жүн маталар тоқылған. - Бір кездері көйлектер ойлап табылып, оларға қымбат маталарды көп жұмсай моншақ, жылтырақтармен безендірілген. - Қалай ойлайсыз, мұндай киіммен жүру ыңғайлы ма? (Жоқ, өйткені адамдар тез жүре алмайды, жүгіре алмайды, баспалдақпен көтеріле алмайды, спортпен айналыса алмайды. Ауыр болды, көп мата мен әшекейлер қажет болды).	Дид ойын: «Кім жасырды?» Бізде көп ойыншықтар бар, біз оларды көреміз. Ойыншықтарды ешкім көрмес үшін қағазды қалай пайдалануға болады? (Қағазға орау, қағаздың астына тығу). Үстелде қандай ойыншықтар бар екенін есте сақтаңдар. Бір бала маған ойыншықты жасыруға көмектеседі, ал қалған балдар көздерін жұму керек. Қарамаймыз. Қане көзімізді ашамыз – Қандай ойыншық «жасырынды»? (Матамен де солай істейміз. -Ойыншықтарды неге көрмедік? (Қағаз мен мата мөлдір емес). Дұрыс. Белгілеу екеуіне де + + Балалар, сәл демалайық: Дене шынықтыру: Мен орамалымды жуамын Мен оны ысқылаймын, Оны қатты сығамын. Орамалымды сілкемін. Мен оны жіпке ілемін. Басқа үстелге барайық № 5 тәжірибе. Қағаз бен матаның беріктігін тексереміз Ал енді бізді тағы бір эксперимент күтіп тұр.Енді біз орамалымызды кір деп есептейміз және біз оларды жуу керекпіз. Тәрбиеші: Алдымен матадан жасалған орамалды алып, суға батырамыз, сығып	Бір қуыршақ қысқы ауа райына жылы киім кию керек, ал екіншісі жазғы серуенге жиналуы керек. Балаларды 2 командаға бөлу. Педагогтың бұйрығымен балалар бір-бірден үстелге жақындап, қуыршақтарына бір киім (дұрыс ретпен) таңдап кигізеді, оны дұрыс атайды, содан кейін келесі бала шығып, таңдап киеді, қуыршақ толық киінгенше бір баладан келіп киіндіреді. Қай топ тапсырманы тез және дұрыс орындаса, сол жеңіске жетеді. Эстафета аяқталғаннан кейін командалар қуыршақтарының қандай киім кигенін айтады.		
--	---	--	---	--	--

	- Бірте-бірте біз адамдар ыңғайлы киетін киімдерді ойлап тапты. Дид ойын: «Ұнайды, ұнамайды» - Саған киімдерің ұнай ма? (Иә). - Ол қандай? (Киіміміз ыңғайлы, әдемі, ұқыпты). - Қандай киім түрлерін білесіңдер? (Юбкалар, шалбарлар, көйлектер, пальтолар...). Дид ойын: «Әрекетті атаңыз» - Киіміміз ұқыпты, әдемі болуы үшін не істеу керек? (Оған қамқорлық жасау керек) - Киімге күтім жасауды білесің бе? (Иә). Егер киім лас болса? (киім жуылады). Егер ол мыжылған болса? (киім үтіктеледі). Егер жыртылған болса? (киім тігіледі). Киімімізді шешіп алсақ, не істейміз? (Ақырын іліп қоямыз немесе бүктейміз) Дұрыс. Жарайсыңдар Киім ұқыпты және жаңа болуы керек. Тазалаймыз, үтіктейміз, жуамыз және құрғатамыз Білмесбек Алақай енді мен біздің киімдеріміздің тарихын білемін, мен	аламыз. Біз не көріп тұрмыз? Балалар: Ол суланып қалды. Тәрбиеші: Енді қағаз орамалды сұға батырамыз, сығыңыз, түзетіп көріңіз. Сіз не көріп тұрсыз? Балалар: Ол суланды, жыртыла бастады. Тәрбиеші: Сонымен, қандай қорытынды жасауға болады? (балалардың жауаптары) Дұрыс, матадан жасалған орамалды жууды шешсек, ол суланады, бірақ жыртылмайды. Ал қағаздан орамалды жусаңыз, ол суланып, жыртыла бастайды және лақтыруға тура келеді. Сонымен, орамалдардың қайсысы күштірек - матадан немесе қағаздан жасалған ба? Балалар: Матадан жасалған орамал күштірек. Белгілеп, жақсы және жаман жақтарын санаймыз Жарайсыңдар балалар! Зерттеуіміз аяқталды, топқа қайтатын уақыт келді (халаттарымызды шешеміз), бірақ қайту үшін санамақ айтуымыз керек. 4. Рефлексия. Балаларды мадақтау. Мұғалім: Бүгін біз қағаз және мата туралы көп айттық, бірақ оның келесі жолы айтатын құпиялары көп. Бұл үшін сізге көп рахмет!			
--	--	---	--	--	--

	достарыма бәрін айтып беремін. Мен сіздерге сыйлық ретінде конверт қалдырамын, оны маған Мыстан кемпір берді. Тәрбиеші конвертті ашады, көп парақтар. Бұл парақтарды неге берген бізге. Егер парақты Мыстан берген болса және ол өнертапқыш болса, ол тағы да сиқыр қолданған шығар. О керемет парақтың басқа беттерінде суреттер салынған Қараңдаршы балалар ненің суреті. Киімдердің .Енді біз сиқырлы бояуларды алып, осы киімдерді бояймыз. Конвертте тағыда түсініксіз суреттер бар. Бұл суреттерді құрастырып шығару керек. Балалар біз шығармашылық орталығына барайық. Балаларды топқа бөлу. 1-топ. Парақтағы суреттерді бояу. 2-топ: Қиылған суреттерді құрастыру. 3-Топ: Суреттердің бөлігін жапсыру. 4-топ: Киімдерге түйме мүсіндейді. Қортынды: қайда саяхаттадық? (өткен киімдерде). Саяхат кезінде қандай жаңа нәрселерді білдіңіз?				
--	---	--	--	--	--

	<i>(Бұрын қандай киімдер тігілгенін, киім тігу үшін қандай құралдар қолданылғанын, матаның қандай түрлері бар екенін білдік.)</i>				
Серуенге дайындық	Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека №8 «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	Картотека №11 Бақылау: Күнді бақылау.	Картотека №14 Бақылау: ауа- райын бақылау	Картотека №17 «Күз көрінісін бақылау»	Картотека №18 Бақылау: Күзгі жапырақтарды бақылау.
	Серуен картотекасынан				
Серуеннен оралу	<i>Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.</i>				
Түскі ас	<i>Ұқыпты тамақтану дағдыларын, ас құралдарын қолдану дағдыларын жетілдіру. Тамақтану алдында мұқият жуынуды, тамақтану әдебін сақтап, асты аз-аздан алып, шусыз жевуді үйрету. Тамақтан соң ауыздарын шаюды қадағалау</i>				
Күндізгі ұйқы					
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	№ 2 Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.	Жаттығу кешені №6 Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.	Жаттығу кешені №7 Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.	Жаттығу кешені №8 Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық	Жаттығу кешені №9 Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып Тарқасайық, тұрайық
	Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан				
Бесін ас	<i>Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту, ұқыпты тамақтану дағдыларын, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.</i>				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстелүсті ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	Менің сүйікті бұрышым. Балалар әр түрлі иллюстрациялар қарау Тосын сәт. Көмекші апай топқа хат жіберілгенін айтады Тәрбиеші: - Балалар, қандай тамаша! Мына жақындаңдар хатты оқиық! Педагог конверттен	Менің сүйікті бұрышым. Балалар конверт табады Тәрбиеші: Балалар, қалай ойлайсыңдар, онда бірдеңе бар ма? (жауаптар). конверттің тексеру. Дид ойын: «Жамауды тап» Балалар үстелдің үстіндегі киімдерге жамауларды пішіндер бойынша табады.	Шығармашылық бұрыш. Тосын сәт Күз ханшайымынан хат келу. Құрметті балалар, мен күз ханшайымын, маған күз мерекесіне арналған мерекелік көйлек керек, оны қайдан аламын Сұрақ-жауап. - Қандай киімдер ең әдемі? Мерекелік киімдер	Дид ойын: «Бұл заттар не үшін?» Тәрбиеші: Ал, енді мен сендерді қимыл деп атаймын, ал сендер маған осыған қажетті тақырыпты айтасыңдар. киімді біріктіру - түйреуіштер кестелеуші – инелер мен жіптер	Магниттік басқатырғыштар Дид ойын: «Қуыршақты киіндір» - магнитті бөлінген суреттерден кескін жасаңыз, бір қуыршаққа арналған киімдердің әртүрлі нұсқаларын алу арқылы қуыршақты киіндіру.

	Білмесбектің суретін шығарады. Бұл кім балалар? (Балалардың жауаптары.) Хатты оқу. «Сәлеметсіздер ме, балалар. Сіздерге білмесбек хат жазып отыр. Маған сіздерден көмек керек. Білім ханшайымы менен жұмбақтар сұрады. Ал мен оларды таба алмадым. Мен қатты ұялдым. Мен мұны әжалғыз жасай алмаймын. Көмектесіңіздерші. Балалар Білмесбекке көмектесеміз бе? Дид ойын: «Кім тапқыр?» Жұмбақ жасыру Адамның сәні, Онсыз жоқ мәні. Бұл не? (киім) Бір нәрсе менен биік, Кейде менен аласа. Мұндай қызық дүниеде, Көріп пе едің тамаша. (Бас киім) - Ерте тұрдым, Екі айыр жолға түстім. (Шалбар) - Әр түрлі болып келемін, Қыз бен ұл деп бөлемін. (Көйлек) «Жанды сөлемдер» ойыны. Шарты: Жұмбақтың шешуінен шыққан сөздерді қатыстырып, сөйлем құрау. Білмесбекке жіберу.	1 –ші киімге тапқан жамауды сол киімдерге сәйкес түспен бояу. 2.Балалар киімге дұрыс жамау тауып жапсыру 3.Күздік киімдерді құрастыру Ой қозғау. Тәрбиеші: Айтыңызшы, киім тігу үшін не керек? (ине, үтік, қайшы, тігінші, тігін машинасы). Қимылды ойын: - «Ине мен жіп» Шарты: Бастаушы ине, бірінің артынан бірі ілесе жүргендер жіп, Балалар үзіліп кетсе жіп үзілген болады. Санамақ Бір дегенім –бөрік , Бойға берер көрік. Екі дегенім - етік, Киер сәнді етіп. Үш дегенім- ішік, Теріден тігер пішіп. Төрт дегенім- тымақ, Қыста кисең жылы –ақ.	-Мерекелік киімдерді қашан киеді? Күз ханшайымының көйлегінің түсі қандай болу керек? Неге? Дид ойын: «Ханшайымның көйлегі» Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Дәстүрден тыс әдіс бойынша трафаретте мақта таяқшасымен күз ханшайымын көйлегін бояу. 2-топ: Ханшайымның көйлегіне жапырақтар жапсыру. 3-топ: Ханшайымның себетіне жемістер мен көкөністер мүсіндеу. 4-топ: Күзгі орман құрастыру. Дид ойын: «Керісінше айт». Мен сендерге допты лақтырып, қимылды айтамын, ал сендер маған қарама-қарсы қимылды айтасыңдар мысалы: жуу –кір, шешіну- киіну, аяқ киімді кию - аяқ киімді шешу, сатып алу - сату, байлау- шешу,үтіктеу-умаждау, ілу-тастау, тігу-жырту. Тіл дамыту жаттығулары: То - то - то - тон Де - де - де - жейде Лек - лек - лек - көйлек Ім - ім - ім - киім Ғап - ғап - ғап - қолғап	саусағын шанышып алмас үшін – оймақ тігу, жазу - тігін машинасы киімді кигізіп қою - манекен кесу - қайшы Киімді әдемілеу - үтік өрнек салу - бор мен сызғыш адам мен матаны өлшеңіз - сантиметр Дид ойын: «Кім тапқыр?» »Дөңселек өзі, Төртеу көзі. Ұстайды мықтап, Тұрғанды сырттап. Түйме Киімдегі қуыс, Ұсақ-түйекке ыдыс. Қалта Қолы бар, Саусағы жоқ. Мойны бар, Басы жоқ. (Көйлек) Гүлдері бар құлпырған, Кең жазықтан аумайды. Оған әркім ұмтылған, Киім киер оңтайлы. (Мата) Адамдардың киімін, Ұстап тұрар иығым. (Киім ілгіш)	Дид ойын: «Көршіңді тап» Тәрбиеші: бұл баланың не киетінін сөзбен сипаттайды, балалар оны киімінің сипаттамасы бойынша табу керек Рөлдік ойындар: «Ателье», «Киім дүкені». Тақпақ жаттау. Таза бала мұнтаздай, Сүйсінеді қараған. Ұқыпты деп дұл қандай Жақсы көрер бар адам. Ұқыпты осындай Болайықшы досым-ай.
--	--	--	--	--	--

			<i>Тік - тік - тік - етік Шын - шын - шын - құлақшын.</i>		
Балалармен жеке жұмыс	<i>Нұрға бөлеп өмірді, Жырға бөлеп көңілді, Жарқыраған сәулелі Күз әуені төгілді.</i>	<i>Келді міне күз, Айнала сары түс. Керемет, тамаша, Қандай әсем күз.</i>	<i>Думан толы асқарлы Күз мезгілі басталды. Күз әуені кеп жетті, Әнге бөлеп жастарды.</i>	<i>Жеміс - жидек пісті, Қамбаға астық түсті. Қызу жұмыс басталып, Жинап алды жан салып.</i>	<i>Көктен көзін бір алмай, Қызғылт тартты кәрі күз... Жер қызығын қия алмай, Маужырап тұр сары күз...</i>
Серуенге дайындық	<i>Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау</i>				
Серуен	Картотека «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	Картотека Бақылау: Күнді бақылау.	Картотека Бақылау: ауа- райын бақылау	Картотека «Күз көрінісін бақылау»	Картотека Бақылау: Күзгі жапырақтарды бақылау.
	Таңғы серуенді бекіту.				
Балалардың үйге қайтуы	<i>Ата-аналармен балабақша күн тәртібі туралы әңгімелесу</i>	<i>Ата-аналарға балалардың жеке бас гигиенасына назар аудару керектігін ескерту.</i>	<i>«Бала қауіпсіздігі басты назарда» ата аналармен кеңестер жүргізу</i>	<i>Ата-аналарға балаларын себеңсіз балабақшадан қалдырмауларын ескерту.</i>	<i>Баланың тәрбиесі туралы әңгімелесу. балабақшаға уақытында келуді айту.</i>

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

«Балдәурен» шағын орталығы

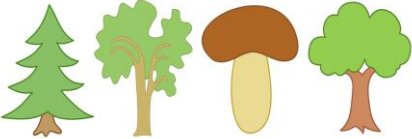
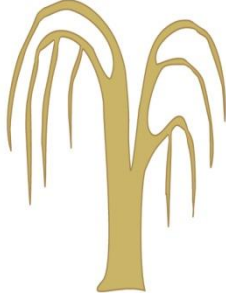
Топ: Ересек топ.

Балалардың жасы: 4 жас

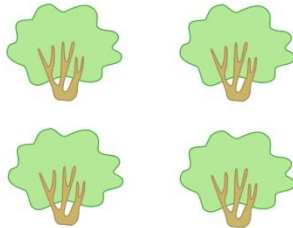
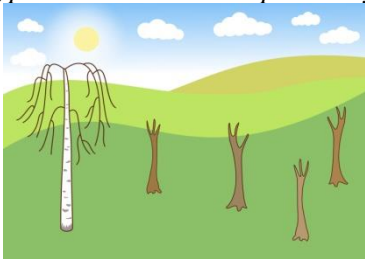
Жоспардың құрылу кезеңі : 23.10 – 27.10.2023ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	Балалардың көңіл-күйін бақылау.дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.			
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	«Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу. Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру			
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар,үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқаәрекеттер	Картотека №3 «Жыл мезгілдері» Міндеті: Балалардың жыл мезгілдері туралы білімдерін бекіту, мезгілдерді атауларын үйрету (қыс, көктем, жаз, күз). Мезгіл өзгерістерін талқылау.	Картотека № 4 «Заттық фриздер» Міндеті: Заттарды көріп сипаттау арқылы балалардың сезімталдығын дамыту, қоршаған орта жайлы танымдарын кеңейту, сөздік қорын дамыту.	Картотека №6 «Табиғат құбылыстарын ажырат» Міндеті: Қасиетіне қарай: қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, ериді, бұға айналады.	Картотека №11 «Бізге күз не әкелді?» Міндеті: Күз бізге не әкелгені туралы білімдерін бекіту. Көкөністер мен жемістердің адам ағзасына пайдасы туралы ұғымдарын бекіту.
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту			
Таңертенгі жаттығу	Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау			
Таңғы ас	Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.			
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Достық Ортақ мекен жер шары, Төбемізде бір аспан. Барлық ұлттың баласы, Достығымыз жарасқан	Отан Е.Өтетілеуұлы Отан деген - Атамекен, Отан деген - туған жер. Отан - ана, Отан - үлкен, Қазақстан - туған ел.	Туған өлкем . ӨтебайТұрманжанов Көгінде күн нұрын төккен, Жерінде гүл жұпар сепкен. Неткен сұлу, неткен көркем! Осы менің туған өлкем! Алтын дәнді даласы бар, Ақ күмістей қаласы бар. Неткен сұлу, неткен көркем! Осы менің туған өлкем!	Отан Бақытты боп жүргенім Сенің арқаң, Ұлы Отан. Елім менің –тірегім, Құшағында гүл атам. Шығысыңнан арайлы, Күліп атқан құба таң. Сенен бақыт тарайды Баршамызға Ұлы Отан.

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет.	Тосын сәт Бураатинодан хат келу. Саламатсыңдар ма балалар, мен өте көңілсізбін. Мені досым туған күніне шақырып еді, соған сендерден көмек сұрап тұрмын. Досым басқа көшеде тұрады, біздің көшелерімізді шағын өзен бөліп тұр, ол арқылы көпір төселген, біз онымен бір-бірімізге барамыз. . Бірақ олар маған Қарабас Барабастың көпірді бұзғанын айтты, мен өзеннің арғы бетіне қалай өту керектігін, немен өту керектігін білмеймін ? Менде бірнеше заттар бар, мен осы заттардың қайсысымен өзеннен жүзіп өте аламын. (ағаш немесе темір табақ, мата, майлық). Алдымен сізден кеңес сұрайын деп шештім. Балалар не істейміз Бураатиноға көмектесеміз бе? Заттарды тексереміз, олардың неден жасалғанын атаймыз . Тәжірибе №1. Батып кетеді, жүзеді . Эксперименттерге арналған сиқырлы қорап Ағаштан , қағаздан, матадан және металдан жасалған су мен заттар салынған ыдыс . Біз барлық заттарды суға салу арқылы эксперимент жасаймыз да Бураатиноға түсіріп жібереміз. Табаққа су құйып, қағаз, мата және металл, ағаш заттарды бақылап, олардың қайсысы қалқып жүретінін анықтау Сұрақ: Қайсы зат батып кетті, неліктен? Тәжірибе қортындысы: Барлық жеңіл зат судың бетінде	Суреттер бұрышы, суреттер қарау. Тосын сәт. Аудио дыбыс. Телефон шырылдау. Құрметті балалар мен Орманы атаймын. Күз келіп, күн суыта бастады. Сендерге қыс мезгілі болғанда орманға келу қиын болады. Мен сендерді орманыма серуендеп келуге қонаққа шақырамын. Шапалақ әдісі, қуану. Балалар бүгін бізде ерекше қызықты күн болады . Неге екенін білесіңдер ма? Өйткені біз орманға шақыру қағазын алдық. Ой дамыту. Орман дегенде көз алдарыңа не елестейді? «Орман дегеніміз неше түрлі ағаштар өсетін жер Бұл жерде әртүрлі жабайы аңдар мекендейді, саңырауқұлақтар мен жидектер өседі. Орманда күн сәулесі аз, өйткені онда көптеген ағаштар өседі . Орман туралы мақал-мәтелдер білесіңдер ме? «Орман-байлық пен сұлулық, ормандарыңды күт» –«Табигаттың жауы – орманды қорғамаған адам» –«Көп орманды құртпа, аз орманды күт» -Ал орманның иесі кім? - Орманышы. Жарайсыңдар, бірақ орманға барар алдында нені есте сақтауымыз керек? -Дұрыс, ормандағы тәртіп ережесі. Орман ережесі	Қызығушылықты ояту. Балалар сендерге саяхатқа барған ұнайма? Балалар: Ия Ендеше мына орындықтардан автобус құрастырып, жолға шығайық. Ән аудио жазба ойнату. Автобус қатты жүріп келеді, көзімізді жұмамыз. Автобус тоқтады, міне орманға келдік. Тосын сәт. Орманда кішкентай үй тұр. Балалар мына үйде кім тұрады есігін қағып көрейік. Ешкім жоқ. Бірақ есігінде көптеген қалташалар тұр. Аудио дыбыс қосу. Сендер кімсіңдер, біздің орманда неғып жүрсіңдер. Біз орманның кішкентай тұрғындары, орманға ешкімді кіргізбейміз. Тәрбиеші: АУУУ(екі қолынмен аузын жауып) Біздің балалар орманға қонаққа келді, біз орманды көргіміз келеді. Аудио: Онда ана қалташаларды алыңдар. Әр қалташаның тапсырмасын орындап жүру керексіңдер. Жарайды. Балалар мына қалташаларды алып тапсырма орындаймыз 1-тапсырма: Дид ойын: «Ормандағы құрылыс» Шарты: - Геометриялық фигураларды орындарына орналастыр. Тар жолды, кең жолды көрсет. Шеңбер, сопақ және үшбұрыш қандай түсті? Жасыл түс. Шаршы мен төртбұрыштың түсі қандай? Қоңыр түс.	Қызығушылықты ояту. Балалар, бүгін таңертең топқа кірсем, үстелдің үстінде бір хатты көрдім, ол сендерге жазылған. Бұл хаттың кімдікі екенін білгілерің келе ме? (Бураатинодан). «Құрметті балалар, маған ағаштың сиқырлы қасиеттерін анықтауға көмектесіңдерші, бұл мен үшін өте маңызды». Тәрбиеші: - Балалар, Бураатино ағаштың қасиеттеріне неге сонша қызығады екен? Балалар: Бураатино ағаштан жасалған. Сонымен, ол қандай адам? Балалар: Ағаш. Көмектесеміз бе оған? Дид ойын: «Ағаш заттарды тап» - Ал сендер топтан қандай ағаш заттарды көріп тұрсыңдар? Үйде қандай ағаштан жасалған бұйымдар бар? Ағаштан жасалған бұйымдар неден жасалады? (ағаштардан) Дид ойын «Жиһазды құрастырамыз» Шарты: Жиһаздың бөлігін тауып құрастыру. Жетекші идея: Балалар, ағаштың сиқырлы қасиеті бар-жоғын қалай білеміз? Біз қазір зертханаға барамыз. Зертханада эксперименттер мен тәжірибелер жүргізіледі және біз бұл сұраққа жауап береміз. №1 «Бату - батпау»
---	--	--	---	---

	қалады, ал ауырның бәрі су астына батады. Буратиноға қайсы затты ұсынамыз? Ол_өзеннен өту үшін ағаш заттар керек екенін айтамыз және оған қайықпен баруды ұсынайық. Бірақ қазір бұл туралы көбірек білеміз. Буратино күтіп қалар оған суретке түсіріп жіберейік. Ой қозғау. Ағаштан жасалған бұйымдар неден жасалады ? Орманда өсетін ағаштардан Топта ағаштан жасалған бұйымдар бар ма? (балалар топта ағаш заттар мен ойыншықтарды атайды және көрсетеді) - Ағаш деген не, ол не? Ой дамыту Ал балалар орманда өзін ұстау ережелерін білеміз бе?. Дид ойын: «Болады, болмайды» -Ағаштар мен бұтақтарды сындырамыз. (болмайды) Көбірек ағаш отырғызу (болады) Шалғындарда серуендеу және гүлдерді таптау (болмайды) Тек жолдармен жүру (болады) Орманға қоқыс қалдыру(болмайды) Орманда от жағу (болмайды) Орманға қалай көмектесеміз? Балалар: Қоқысты шығару керек. Дид ойын: «Орманды тазартамыз» Шарты: Берілген суреттерден орманға зиянды заттарды қызыл корзинаға салу,керек заттарды жасыл корзинаға салу.	-Ағаш бұтақтарын сындырмаймыз -Біз гүлдерді жұлмаймыз, бірақ оларға сүйсінеміз. -Біз бейтаныс жидектер мен саңырауқұлақтарды термейміз және оларды тамырымен жұлмаймыз. Біз шу шығара алмаймыз, жануарларды ренжіп қалады. Қызығушылықты ояту. Балалар менің телефоныма Орманы атай орманға кіретін сиқырлы сөздер жіберіпті Балалар сендер біздің орманға тек сиқырлы түрде кіре аласыңдар, мен оны сендерге жібердім. Сиқырлы сөздерді айтайық : Бір, екі, үш иілу Бір, екі, үш айналу Бір, екі, үш секіру Ал сен ормандасың. Ғажайып сәт Ой балалар мынау орманы атайдың кофе ішетін үселі. Көрдiңдер ме ыдыстарымен кофе тұр. Үстелiн дастарханмен жауып қойған. Мына жерге 1,2,3 сандарымен жазылған үш конверт тастап кетiптi. -Қай конверттi бiрiншi ашқанымыз дұрыс деп ойлайсыңдар? Балалар:1 санымен Тапсырма: ағаштарымыздың өсуі мен тіршілігіне не қажет? АКТ технол жұмыс. Балалар ағаштар өсу үшін не қажет? Күн, су, ауа. Күн – жарық көзі. Ағаш жарықсыз өмір сүре алмайды. Ол суретші сияқты жапырақтарды жасылға бояйды. Олардың	 Кең жолда қандай пішін тұр? Екі жолдың ортасында қандай пішін тұр? Тар жолда қандай пішіндер тұр? 2- қалташадағы тапсырма. Дид ойын: «Не артық?» Шарты: Суретке мұқият қарап, ондағы артық не бар екенін айт? (Қосымша саңырауқұлақ, өйткені қалғандары ағаштар) 3- қалташадағы тапсырма. Дид ойын: «Тал» Дәстүрден тыс әдіс арқылы тіс щеткаларымен сурет салу Шарты: -Тал ағашында бұтақтар төмен түсірілген, бұтақтарды сызу. Сурет салу үшін тіс щеткаларын пайдалану. 	тәжірибесі Ағаш суға батады ма, жоқ па? тәжірибе жасап көрейік Бір қолымызға ағаш, екінші қолымызға тас алайық. Олардың салмағы қандай? Ағашты суға салайық. - Не көріп тұрмыз? Батып кетті ме? Ал енді тасты суғасалайық. Ағаш туралы не айта аламыз? <u>Балалар:</u> ағаш жеңіл, суда жүзеді. Иә, балалар, ағаш суға батпайды, сондықтан адам осы қасиетті пайдаланады. - адамдар ағаштан қайық, кеме жасайды. Қалай ойлайсыңдар Буратино суға батады ма, жоқ па? Дид ойын: «Судағы қайық» Шарты: Дайын теңіз суының үстіне дәстүрден тыс трафаретке губкамен бастыру әдісі арқылы қайық суретін салу. №2 «Жылу өткізгіштік» тәжірибесі Үстелдерде ағаш және металл қасықтар бар. Терезе алдына салқын жерге ағаш қасық пен металл қасықты қояйық. Қайсы қасық мұздай? Қорытынды жасау. Сонымен, ағаш жылуды сақтайды, суықты өткізбейді, сондықтан одан адамдар ағаш үйлер салады. Дид ойын: «Қасықтар» Шарты: Ағаш қасықты сары ермексаздан, темір қасықты қоңыр ермексаздан мүсіндеу.
--	--	--	---	---

	Дид ойын: «Орман не үшін керек?» Орман – құстар мен жануарлардың мекені. Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды. Орман бізге құрылыс материалдарын береді. Орман бізге таза су мен ауа береді. Қазір қай мезгіл? Күз мезгілінде орман ағаштары қандай болады? Дид ойын: «Белгілерді ата» Шарты: диалогтік сөйлеуді дамыту.] Мольбертте күзгі пейзажды бейнелейтін сюжеттік картина қойылған. Суретте қай жыл мезгілі көрсетілген? 1-бала. Күз мезгілі. күн салқын..... 2-ші бала. Жаңбыр жауып тұр, адамдар резика етік ,..... 3-ші бала. Құстар жылы жаққа..... 4-ші бала. Жапырақтары түсіп жатыр. Жапырақтардың түсі..... Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Ағаштар 2-топ: Сары жапырақтар 3-топ: жасыл жапырақтар 4-топ: Бұтақтар 1-Топ: А3 форматта ағаштарды құрастыру 2-топ: Ағаш діңін бояу. 3-топ: Ағаштың сол жағына сары жапырақтарды ермексаздан жапсыру. 4-топ: Ағаштың оң жағына сары жапырақтарды қиып жапсыру. Қортынды Ағаш жапырақтары күз мезгіліндегі қандай түске енеді?	құрамында ағашқа арналған арнайы «тамақ» бар (жапырақты жасыл ететін хлорофилл дәндері). Кейбір ағаштар жарық жерлерді жақсы көреді (қарағай, балқарағай, басқалары көлеңкеде өседі. Күзде күндізгі сағат қысқарған кезде, ағаштар сигнал алады - қысқа дайындалу керек. Күн – жылу көзі. Ағаштардың кейбіреулері суыққа шыдаса, басқалары тек жылы жерде өмір сүре алады. Қыста өте қатты аяз болса, өсімдік өліп, қатып қалуы мүмкін. Жапырақтардың пайда болуының басталуы жылудың мөлшеріне байланысты. -Ағаштар да адамдар сияқты су ішеді. Кейбір ағаштар көп ылғалды қажет етеді, ал басқалары аз мөлшерде сумен өмір сүреді. Ағаш суды жаңбырдан алады, жаңбырдан басқа жауын-шашын түрлері бар: қар, шық, қырау, бұршақ. Қар - тамырларды жылы тон сияқты жауып, қатудан сақтайды. Көктемде қар еріген кезде ағаш еріген сумен қоректенеді. - Ағаштар да адамдар сияқты тыныс алуды қажет етеді. Біз сияқты өсімдіктерге таза ауа қажет. Олар кірден өледі. Сонымен қатар, ағаштардың өзі ауаны тазартады. -Жел – өсімдіктердің тозаңын тасымалдайды. Шырша, қарағай, сонымен қатар тұқым таратады -Құстар - әртүрлі ағаштардың өмірінде әртүрлі рөл атқарады. Құстар жемістерді жеп, тұқым таратады, ағашта мекендейтін	«Орманда» музыкалық жаттығуы 4- қалташадағы тапсырма: Дид ойын: «Орманда» Шарты: Балалар фондық суретке кішкентай түсті силуэт бейнелерін орналастырады. Жүргізілу барысы: Алдарыңызда орман салынған сурет. Мына әдемі суретті толықтырайық. Ең биік ағашқа құс отырсын. Ал аласа ағаштың астында екі саңырауқұлақ өседі. Ал діңгектің айналасында үш гүл жайқалған. Бір діңгекке жылан шықты. Ағашта жапырақтар өсті. Аспанда күн нұрын шашады. Көлдің жанында бақа отыр, көлде үйрек жүзіп жүр. Көлде қанша су лалагүлі гүлдегенін есептеңіз? Аспанда неше бұлт бар? 5- қалташадағы тапсырма: Дид ойын: «Тиіндер» Шарты: Әр тиінге өз шұңқырын табуға көмектес. Тиінді тамақтандыр. Әрбір тиіннің өлшіміне сәйкес қуыс пен желекті таңдаңыз. 	<u>№ 3 «Сынады, өңделеді» тәжірибесі</u> Тәрбиеші: Ағашты ұстаңдар. Жұмсақ па, қатты ма? (Ағашты ұстау қиын.) Оны алып, сындыруға тырыс.. Балалар: Сынбайды.. Тәрбиеші: Сонымен, бұл не? Балалар: Төзімді. Тәрбиеші: Балалар, сіріңке де ағаштан жасалған. Оны сындырып көр. Не деуге болады? Балалар: Сіріңке нәзік, демек ағашты сындыруға болады. Қорытынды: ағаштар мен ағаш заттар сынады, өңделеді. Сындырмас үшін сақ болу керек. Ағаш металлға қарағанда жұмсақ және оңай өңделеді. Сондықтан адамдардың ағаштан әртүрлі заттар, оюланған қызықты заттар жасағанын көруге болады. (Иллюстрацияларды қарау). Дид ойын: «Оюлы кесе» Шарты: Сары ағаш түстес қағазға ою жапсыру. <u>Сергіту сәті.</u> <u>«Тербеледі ағаштар».</u> Рефлексия: . Балалар, ағаштың сиқырлы қасиеті бар ма? Буратиноға хат жазып, тәжірибелер арқылы білген ағаштың сиқырлы қасиеттері туралы түсіріп жіберемін. Буратино не туралы жазамыз? Ағаш суға батпайды. Ол жылуды сақтайды. Жұмсақ,
--	--	--	--	--

	Балаларды мадақтау.	жәндіктермен қоректенеді . -Аралар, көбелектер және басқа да жәндіктер гүлдерден шырын - шырын ішеді және оларды тозаңдандырады. -жауын құрттары топырақты қопсытып, өсімдіктің дамуына қолайлы етеді. Дид ойын: «Ағаш өсіру» Шарты: Ағаш өсу үшін керек заттарды орналастыру. Балаларды топқа бөлу. 1-топ: А3 форматта салынған ағаш суретін құрастыру. 2-топ: Салынған А3 форматта ағаш макетіне Күн суретін жапсыру. 3-топ: Ағашқа ағып жатқан суды бояу. 4-топ:Құс мүсіндеу. Тыныс алу жаттығуы: Ауамен демаламыз 2-тапсырма Қайың мен көктеректің айырмашылығы неде? - Олардың діңінің түсі әртүрлі. Қайыңның ақ діңі қара жолақтары бар, ал көктеректің сұр-жасыл діңі бар. - Қайыңның ақ діңін бір сөзбен қалай айта аласың? - АК ҚАЙЫҢ. әлемде ақ қабығы бар жалғыз ағаш . - Балалар, қалай ойлайсыңдар, қайың ағаштарында неліктен қара сызықтар бар? - Қайың олар арқылы тыныс алады екен, жасымық деп атайды екен. - Бұл ағаштардың тағы қандай айырмашылығы бар ? - Жапырақтарға назар аудару.	Дид ойын: «Жаңғақ бұтасын» мүсіндеу Шарты: Пластилин бөліктерін шымышу арқылы алып, олардан жаңғақ шарларын жасап, бұтаға жағып, саусақпен басу. Ой қозғау. Жаңғақтар жаңғақ бұтасында піскен. Оларды пластилиннен жасау. Пластилиннің түсі қандай? Қоңыр түс. «Орманда серуендеу» динамикалық үзіліс. Денешынықтыру. Балалар діңгекпен жүреді, шырианы айналып жүреді, өзеннен секіреді, орындықтың бойымен жүреді. 6- қалташадағы тапсырма:Дид ойын:«Орман бейнесі» Шарты: Ағаш діңіне жапырақтарды жапсыру. Бұл ормандағы ағаштар! Ал қайыңның жапырақтарын саусағыңызбен сызыңыз. Суреттегі төбешіктерді санау. Жаңғақ дәмі Қоштасарда орман бізге сыйлық дайындады - қалташада жаңғақ.	жұмыс істеуге оңай. Жақсы бояйды. Сынады, өңделеді, ылғалды оңай сіңіреді).
--	----------------------------	--	--	--

		Олар бірдей ме? - Әртүрлі. Көктерек жапырағы дөңгелек, жиектері толқынды, ал қайыңның тікенек жапырақтары бар. Бұтақтарды қарастырайық. Оларды ұстап, салыстыру. - Көктерек бұтақтары күйікті. Ал қайың бұтақтары жұқа, икемді, нәзік. – Қайыңның самал жел соққанда бұтақтары өріледі. - Жарайды, бізде бір конверт қалды. Қандай нөмірмен? (үш) . Қызық, бұл конвертте не жасырылған? Тапсырма Қылқан жапырақты орманда қандай ағаштар өседі? - Ары қарай жүру керекпіз. Жолда бізді көңілді ету үшін достар туралы ән айтамыз . Ал біздің жолымызда – ҚЫЛҚАНДЫ ОРМАН. Неліктен бұлай аталады, -Қылқан жапырақты орманда қарағай, шырша өседі. -Кім шырша мен қарағай туралы жұмбақ біледі? Тікен, тікен тік пісте Қыс пен жазда бір түсте. (Шырша) Дауылға да, аязға да, Шыдап бағар мізбақпай. Тау етегі тұрағы, Жап-жасыл боп тұрады. (Қарағай) Неліктен бұл ағаштар жасыл ? Басқа ағаштар сияқты жапырақтарын төкпейді . - Шыршалардың жоғарғы бұтақтары жас, қысқа, ал	Оларды тобымызға алып кетейік Орман тұрғындарына орман туралы тақпақ айтып берейік О, ну орман, гүлді орман, Гүліңде нұр күлді орман. Жазы, аязды қысы бар, Мүлгіген тыныш түнде орман Автобусқа отырып бақшамызға қайтайық. Қортынды жасау Балаларды мадақтау.	
--	--	---	--	--

		төменгі жағында ескі , ұзын. Қабығы қараңғы, кедір-бұдыр. -Қарағайдың діңі қандай? ашық-жасыл Қарағайдың ағашы мықтылығымен және қаттылығымен ерекшеленеді. Оны кеме құрылысында, авиацияда, теміржолда және құрылыста кеңінен қолданады. Қарағай шыршаға қарағанда биік түзу өседі. бұтақтары тек жоғарғы жағында болады.- Қарағай ғана өсетін орманды ҚАРАҒАЙЛЫ ОРМАН деп атайды. - Орманды аралаудан шаршадық па? Кәне, ашық жерге отырып, қарағай мен шыршаның бұтақтарына және олардың шыршаларына қарайық. -Олар қалай ұқсас? - Қарағайдың бұтағы жасыл, шыршаның бұтағы жасыл. Қарағайдың инелері бар, ал шыршаның да инелері бар. - Инелер әлі ұқсас емес екенін байқадыңдар ма? -Қарағайдың инелері қандай? - Ұзын, жұмсақ, жасыл. -Шырша ше? - Қысқа, тікенді, қоңыр. - Қарағай инелері жұп болып өседі, ал шырша инелер бір-бірден өседі. Дид ойын: «Әр ағаштың өз жапырағы бар» Мына карточкаларда – қылқан жапырақты және жапырақты ағаштар . Осыған байланысты әр ағашқа өз жапыраған жапсыру керек. - Міне, біз барлық сұрақтарға	
--	--	---	--

		жауап бердік. Біздің қайтуымыз керек. Сиқырлы сөздерімізді еске түсірейік . Бір, екі, үш иілу Бір, екі, үш айналады Бір, екі, үш секіру Ал сен бақшадасың. Қортынды,сұрақ-жауап. Балаларды мадақтау.		
Серуенге дайындық	Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.			
Серуен	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека №4 Ауа- райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.	Картотека №7 Жаңбырдың жауғанын бақылау.
	Серуен картотекасынан			
Серуеннен оралу	Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінуді, сүлгілерін өз ұяшықтарына ілуді үйрету.. Ұқыпты тамақтану дағдыларына асты аздан алып ішуге, ас құралдарын дұрыс қолдануға тәрбиелеу. Үстелге дұрыс отырып,тамақтануға , нан қиқымын жерге түсірмей, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.			
Түскі ас	Ұқыпты тамақтану дағдыларын, ас құралдарын қолдану дағдыларын жетілдіру. Тамақтану алдында мұқият жуынуды, тамақтану әдебін сақтап, асты аз-аздан алып, шусыз жеуді үйрету. Тамақтан соң ауыздарын шаюды қадағалау			
Күндізгі ұйқы				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	Ояну Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане бәріміз, Жаттығуды жасайық.	Ояну Бойымызды жазайық, Қолымызды созайық. Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды ашайық.	Ояну Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкейеміз еденге, арқамызды тік ұстап, Бір демалып алайық.	Ояну Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар, Бір - біріңе жымыиыңдар,
	Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан			
Бесін ас	Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту, ұқыпты тамақтану дағдыларын, тамақтану әдебін дұрыс сақтай білуге дағдыландыру.			
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар,үстелүсті ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	Тереңдет ойыңды, Тік ұста бойыңды. Құстарға ұсайық, Қалықтап ұшайық. Шық алға оң қанат, Шық алға сол қанат, Шаршаған кездерде Қонайық жорғалап. (Б.Бөрібаев) Қимылды ойын: «Ұшты-ұшты»	Бір, екі – еңкей, Бүгілмесін тізең. Үш-төрт шалқай Иілмесін тізең. Қолды көтер аспанға Саусақты сөз, жасқанба. (Б.Бөрібаев) Қимылды ойын: «Ақ қоян» Мақсаты: балалар ептілікті, жылдамдықты,	Біз балдырған баламыз, Құстай қанат қағамыз. Дүниені аралап, Оқып білім аламыз. Көзді салып қараңыз, Былай қанат қағамыз. (Б.Бөрібаев) Қимылды ойын: «Шар жсарылды» Мақсаты: Мұрын арқылы тыныс алу жаттығуларын жасай алады.	Сәлеметсің бе, табиғат! (тізе бүгіп, иіліп сәлем беру) Сәлеметсіңдер ме ормандар, өзен мен көлдер, теңіздер мен таулар! (Тұрыпекіқолынбұлғалайды) Сәлеметсіңдер ме құстар! (Қолдарыекіжанында, құссияқтықанатқағады) Сәлеметсіңдер ме аңдар!

	Мақсаты: балалар аңғарымпаз, тапқырлықты біледі.	ұйымшылдықты біледі.		(Орындарындатұрып, аюсияқтыжүреді, қоянсияқтысекіреді) Қимылды ойын: «Қолиатыр» Мақсаты: балалар ойынарқылы қолиатыр туралы түсінеді.
Балалармен жеке жұмыс	М. Монтессори технологиясымен жұмыс. Геометриялық пішіндермен әр түрлі құрастыру жұмыстарын жүргізу.	Дьенеш блоктарымен жұмыс Дид ойын: «Машина жүріп барады», «Гүлдер өсіп тұр», «Биік мұнара»	Гүлді қалай күтеміз. Суретпен жұмыс. Суретке өз ойын айту. Сурет арқылы гүлдің күту жолдарын айтады. шүберек, су сепкіш, су бүркегіш, таяқша беріледі. Тым көп су құюға болмайды. Дид ойын: «Гүлді құрастыр»	Дид ойын: «Ретімен қоямыз» Шарты: Шалқан ертегісіндегі кейіпкерлерді ретімен қоя білу.
Серуенге дайындық	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау			
Серуен	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека №4 Ауа- райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.	Картотека №7 Жаңбырдың жауғанын бақылау.
	Таңғы серуенді бекіту.			
Балалардың үйге қайтуы	Ана – аналармен әңгімелесу. Балаланы балабақшаға уақытында әкеулерін ескерту. Ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру.	Ата-аналарға сауалнама тарату.	Ата-аналарға балалардың жеке бас гигиенасына назар аудару керектігін ескерту. Ата аналармен балалардың бүгінгі іс-әрекеттері туралы әңгімелесу.	Ата-анаға балаларының балабақшадағы достарымен қарым –қатынасы туралы әңгімелесу.